

JAMS „DE BETUWE” TIEL MET STANDAARDMERK.

De Jong's Cacao
en
Chocolade.

Vraagt steeds

het beroemde Corset „Leotie”,

nouvelle forme, droit devant met pattes en jarretelles,
licht fond f 6.50, zwart fond f 7.50.

Van taille 46 tot 80 voorradig. Het eenige model dat
de maag vrijlaat en de buik inhoudt.

A LA TAILLE ELÉGANTE.

Corset-magazijn Halvemaansteeg 21/19, bij het Rembrandtplein,
AMSTERDAM.

Interc. Telefoon 3921

Speciaal atelier voor corsetten op maat,
Gegarandeerde coupe zelfs ten opzichte van de moeilijkste figuren.
PASSALON PARTERRE.

STOOMKOKERS
en **HOOIKISTEN.**

Bain Marie, Vischketels,
Geëmail. Spaarfornuizen,
Complete Keuken-
uitrustingen.

HENRI BRUGMAN'S
KEUKEN-MAGAZIJN,

♦ ♦ HARTENSTRAAT 24. ♦ ♦

Dames! Probeert eens

DE KOFFIE ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ ♦ EN THEE

VAN

D. Drost & Zoon

Amstel 306, h/d Achtergr.

AMSTERDAM

Telefoon 1014

Vraagt Prijscourant

PHOENIX
MEUBILEER-*
INRICHTING.
Groot Magazijnen:
Spuistraat 234,
AMSTERDAM.

M. Z. BOOLEMAN
Postzegelhandel
Opgericht 1887.
AMSTERDAM.

Postzegels voor verzamelingen
Postzegel-Albums en
Philatolische Benodigdheden.
Aankoop, Verkoop, Ruil.
Kantoor: WARMOESSTRAAT 193.

Cacao en ♦ ♦ ♦ ♦

♦ ♦ ♦ Chocolade

„PETTE”

♦ ♦ ♦ firma ♦ ♦ ♦ ♦

J. PETTE HZ.

♦ WORMERVEER ♦

SWIFT

Om met genot te toeren en
uw tijd niet te laten voorbij-
gaan met gesukkel, behoeft
U zich slechts een SWIFT-
RIJWIEL aan te schaffen;
dit is het resultaat van
Jaren ondervinding.

Hoofdagent voor Nederland,

A. BERVELING,

Ceintuurbaan 418, Tel. 2595.
AMSTERDAM.

MOLENAAR's KINDERMEEL

verwierf 3 Gouden Medailles,
1 Eerekrus, in October 1902,
Eereprijs te Amsterdam op de
Tentoonstelling van Gezond-
heidsleer en Hygiëne en Eere-
prijs te Gent, Maart 1903.

FABRIKANTEN

P. MOLENAAR & Co,
WESTZAAN.

Staat onder voortdurende contrôle.

Attesten ter inzage.

Haar eerste optreden.

Naar het Engelsch.

(Vervolg)

Tegen het einde van den avond, slaagt hij er in
nog een dans van haar te krijgen, en hij begint zich
akelig gelukkig te voelen, als ik deze uitdrukking mag
gebruiken. Ze is bijzonder lief en vriendelijk en geeft
hem bedekt te kennen, dat zij twee anderen heeft
afgewezen, om hem zijn dans te geven.

Mag hij haar morgen komen bezoeken? Ja, zij is
overtuigd, dat haar mama bijzonder ingenomen zal
zijn kennis met hem te maken. Kent hij haar mama?
Nee? O, dan zal zij hem aan haar voorstellen; wan-
neer Lady Rose Mary verneemt, dat hij in den Oost
geweest is, daar den lieven Primrose (Primrose is

II

de gelukkige broeder van deze weergalooze zuster)
ontmoette, dat hij een grooten afkeer van de Russen
heeft, dan is zij zeker, dat hij en Mama dadelijk
goede vrienden zullen zijn. Zij houdt zoo ontzettend
veel van die arme, lieve Turken. Dit alles, zoo vriend-
delijk mogelijk.

Dadelijk daarop wordt hij aan Mama voorgesteld,
die hem hoffelijk ontvangt en zeer met hem inge-
nomen is. De gravin, die reeds alle hoop heeft op-
gegeven, kent iedere uitdrukking en verandering in
de manieren en het gelaat van hare dochter, en iets,
wat zij er dezen avond in ziet, als Gwendoline Sir
Hilary aanspreekt, iets, zoo vluchtig dat het niet te
beschrijven is, doet nog eens de hoop in haar moe-
derlijk hart herleven. Tremaire, ofschoon voor het
oogenblik slechts baronet, is erfgenaam van den gra-

DIJKMAN'S PHYSIATRISCHE INRICHTING
„NATURA SANAT“
PARKWEG 16, SCHEVENINGEN.

Gezondheids-établissement 1e klasse, Hydrotherapie, Massage, Zweedsche Gymnastiek, Electriciteit, Haute fréquence en X-stralen, Lucht-, Zonne- en Dieetkuren voor zwakken en lijders aan Bleekeucht, Zenuwzwakte, Chron. Katarrhen, Hartziekten, Maag- en Ingewandsaandoeningen, Stofwisselingsziekten, Verkrommingen, Gewrichtsziekten, Kanker.

Prospectus op aanvraag gratis.

KONINKLIJKE FABRIEK VAN VERBANDSTOFFEN. N. V. v/h Utermöhlen & Co.
 Weesperzijde. — Amsterdam.

Verbandkisten en -trommels in verschillende grootten, voor Fabrieken, Huishouding, enz. Artikelen voor Ziekenverpleging, Ziekenstoelen, Draagstoelen, Operatietafels, Instrumentenkisten, enz. enz.

MAGAZIJNEN: Spui N°. 4 en Rokin N°. 142.

De fabriek is voor belangstellenden, op aanvraag, te bezichtigen.

Vraagt
JURRJENS' GEMBER
 in flacons
 en ZOUT in potjes.

Gebrs. **VOOGEL**,
 Meubelmakers en Behangers.
 Singel 259 voorheen Damrak 80.
 Telefoon 4646. Amsterdam.

Fabr. van Muziek-instr.
 Naaml. Venn. v/h
D. ANSINGH & Co.
 Zwolle.
 Oudste, solidste
 en bekendste aires.
 Vraagt gratis Prijscourant.

3 Aerzte. Günstige Kurerfolge, zu Herbst- u. Winterkuren geeignet. Prospective fret. Bilz Wasserheilbuch zu bez. d. alle Buchhdlg. Tausende verdanken d. Buch ihre Genesung.

MEDEDEELING!

Wij kunnen niet instaan alle particulieren, die onze Leverpastaet direct bij ons aanvragen, te antwoorden, om ze te verwijzen naar de Winkels waar onze Leverpastaet verkocht wordt, daarom meenen wij het aanbeveling verdient, dat de winkelier bij zijne verschillende artikelen ook vermeldt, dat in zijn magazijn **ANTON HUNINK'S LEVERPASTEI** voorradig is.

Hoofdkantoor Deventer.

Verzekeerings-Bank
„KOSMOS“

Maatschappij van Levensverzekering en Lijfrente.

Goedgekeurd bij Kon. Besluit van 23 Februari 1862.

Gevestigd te ZEIST.

Maatschappelijk Kapitaal f 1.800.000.

Verzekering van Kapitalen bij Overl. en bij Leven.
 Gemengde en Uitzetverzekeringen.

Lijfrenten en Pensioenen.

Verzekerd Kapitaal ult^o. Dec. 1902: f 69.592.744.—
 Verzekerde Rente „ „ „ „ 564.207.54
 Waarborg Kapitaal „ „ „ „ 16.053.749.01

Mag in geen enkel
 huishouden ontbreken.

Drinkt steeds

HOLLANDIA TAFELWATER
HAARLEM.

Gezond.

Goedkoop.

Smakelijk.

INBRAAK-
VERZEKERING.

MAATSCHAPPIJ
„HERMADAD“
 Zetel:
AMSTERDAM, HEERENGRACHT 213.
 Directie:
 Jhr. Mr. H. W. V. ASCH v. WYCK
 en C. H. ROOFT GRAAFLAND,
 Gev. in. Assent.
 A. Overmeyer, Singel 512.

MARMEREN SCHOORSTEENMANTELS G. & J. COOL,

AMSTERDAM.
 ROTTERDAM.
 UTRECHT.

felijken titel van een ouden en verren neef, waardoor hij eens een van de rijkste jongelieden in Engeland zal zijn. Ja, ontegenzeggelijk is hij zelfs eene betere partij dan de beminnelijke, ofschoon wat ouwelijke Bertie; daarom is de Gravin zeer vriendelijk tegen hem, vertelt hem dat zijne moeder eene van hare liefste vriendinnen was, en een zeker iets in hare manieren doet hem begrijpen, zonder dat zij het zegt, dat haar huis in stad voor hem openstaat, zoo lang zij er vertoef.

Sir Hilary maakt gebruik van deze bedekte uitnodiging en begeeft zich reeds dadelijk den volgenden namiddag naar het bevoorrechte huis van Belgravia, dat het voorwerp zijner liefde mag bevatten, wordt toegelaten en als vriend des huizes begroet.

Veertien dagen lang bezoekt hij de dames dagelijks,

in dien tijd doorloopt hij al de stadiën van hoop en vrees, geloof en wantrouwen, maar komt er niet toe, haar, die hem het dierbaarst op aarde is, over zijn lot te doen beslissen.

Lady Gwendoline is veeleischend, moeielijk, zeer grillig en veel te beleefd naar zijn zin voor Lord George Millefeur. Gewoonlijk als Tremaire de burcht zijner schoone binnentrekt, vindt hij Lord George, die juist afscheid neemt, of als hij afscheid neemt, komt de ander juist binnen. Telkens ontmoeten de jongelieden zich in de salon, en voorgevend verheugd te zijn over de ontmoeting, zitten zij elkaar gedurende het geheele bezoek, aanhoudend, schoon heimelijk op te nemen, met stalen volharding afwach- tend, wie het eerst zal verdwijnen. Dit alles tot innerlijk genoegen van de verwende schoone, die de

Voor verjaardagen of bij andere gelegenheden, geen beter GESCHENK denkbaar dan **geschilderde Portretten** in natuurgetrouwe olieverfkleuren

PEINTURE-BOGAERTS.

Vraagt Prijscourant, die U gratis wordt toegezonden, bij onze Agenten of bij **H. BOGAERTS & Co, - BOXTEL.**

Prijzen van af 8.25 met lijst.

P.S. Geen portretten mogen behouden worden die niet volkomen bevredigen, zooval wat gelijkis als artistieke uitvoering betreft.

Vraagt Vruchtensappen, Limonade Siropen, Jams
van **ROK & ZOON.**

Oudste en beste merk.

Wed. C. ROK & ZOON, Hofleverancier Alfen a/d Rijn.

Kamstra's Meubel- en Beddenfabriek, Sneek.

beveelt zich aan door Soliditeit en lage prijzen.

Vraag geïllustreerde Prijscourant.

BURGERS
DEVENTER
HOFLEVERANCIER

HELDER WASSCHEN.
Firma B. KOK en J. A. DE BRUIN,
Brouwersgracht 26 en 28.
Groot goed 4, klein 3, 2 en 1 cent
per stuk. Tafelgoed gemengd en ge-
glansd. Alles met acht dagen thuis.
Alle goederen zijn verzekerd.

Chocolat-Veen „Artistique“.
LE PLUS DELICIEUX.
CHOCOLAT POUR CROQUER

DOMBITTER.
D. M. DE GROOT & Co.
Vinkenburgerstraat 20a Utrecht.
Tel. Intere. 1145.
Elixer- en Likeurfabrikanten.
Wijn- en Cognachandelaren.
Alkoholvrije Likeuren.

De Nederlandsche Zuivelfabriek
te **KAMPEN,**

Bekroond met de hoogste onderscheidingen,

onder Contrôlé van het Boter-Contrôlestation
GELDERLAND-OVERIJSEL te Deventer,

recommandeert hare fine en duurzame **ROOMBOTER**
voor Tafel en Keuken.

Onze prima Roomboter, van licht aangezuurde, ge-
pasteuriseerde room gekarnd, is bekend door hare fijne
geur, zuivere smaak en bijzondere duurzaamheid.

Vraagt Prijscourant met Orderbloes.

KRUIDKOEK!! TACONIS' met **GOUDEN MEDAILLE** bekroonde
KRUIDKOEK, „Paris, April 1883“, te verkrijgbaar
in de eerste Comestibleswinkels, in prijs van 25 ct. (overpakt), 50 ct.
en / 1.— (verpakt). Aanbevelend, **W. H. TACONIS S.A.z.**,
LEEUWARDEN. Hofleverancier van **H. M. de Koningin.**

Gratis aan ieder
mijn prijslijst van
100 paginas.

J. CaufferHeide S.H.D.

P.O. Box 479,
AMSTERDAM.

A. J. van Meeteren Jr. & Co.

AMSTERDAM,
Eerste Helmersstraat 81.
TELEFOON N°. 5721.

Verstrekken
Particulier- en Bankkapitaal
voor Credieten en
Hypotheken.

Vraagt uwen winkelier
SOLO POETS-EXTRACT
beste en goedkoopste der wereld.

VAN NELLE'S VERPAKTE KOFFIE EN THEE.

VAN BANNING'S JAVA-CRÈME
FIJNSTE DAMESLIKEUR - Alom verkrijgbaar.

Wed. John. Gay's Fijne Zuren.

kleinste verandering van gevoelen in de harten harer slachtoffers nauwkeurig opmerkt. Heden vindt Sir Hilary nadat hij met slependen tred de trap was opgesukkeld, haar gelukkig alleen; onmiddellijk opfleurend gaat hij zitten, met het vaste voornemen zich aangenaam te maken.

„Mama heeft hoofdpijn,” zei Gwendoline, „zij hoopt dat gij haar zult verontschuldigen. Ik ben haast zeker,” — dit klagend en aarzelend, alsof zij werkelijk meent iets te zeggen, dat teleurstelling zal geven — „bijna zeker dat mama niet in staat zal zijn voor het verdere van den dag haar kamer te verlaten. Het is erg jammer.”

„Het spijt mij,” zegt Tremaire zeer onoprecht en dadelijk verbaant hij de Gravin en haar hoofdpijn uit zijne gedachten. Hij is in zeer goeden luim en

IV

toont het. Nu hoort hij ook dat Lord George uit stad is, en dus heeft hij den geheelen morgen voor zich. Gwendoline is in haar liefste stemming en eenigen tijd vlot het gesprek uitstekend.

Dan komt er verandering in zijn droomgezicht. De deur gaat open, een bediende komt geruischloos binnen, brengt een wonderschoon bouquet, bestaande uit de teerste bloemen, en geeft het aan Lady Gwendoline.

„Met de groeten van Lord George Millefleur,” zegt hij deftig en vertrekt.

Sir Hilary verzinkt in een veelzeggend zwijgen; al zijn vrolijkheid is verdwenen, een sombere, wanhopige uitdrukking verspreidt zich over zijn gelaat.

Lady Gwendoline is verrukt over haar sneeuwwit bouquet. „Hoe heerlijk!” zegt zij met een bekoorlijk lachje, „ik houd zooveel van witte bloemen. Wat

THEE en KOFFIE firma R. H. DIJKSTRA,

Opgericht 1859.

LEEUWARDEN.

Slechts verpakt in zakjes van 1 en 2 1/2 ons.

Prima kwaliteit gegarandeerd.

Opgericht 1850.

G. C. BENDER

Leiden en Amsterdam

(Damrak 74).

Groote Magazijnen

van

PIANO'S
en
ORGELS.

Vollédige keuze.
Garantie.

HESSE's FOTO-

Uitrustingen

reeds vanaf / 1.90.

Prijscourant gratis

Handleiding 15 Ct.

M. H. HESSF.

AMSTERDAM.

N. Z. Voorburgwal 293v.

Firma H. PETERI,
DEVENTER.

Normale Schoenwerken n. maat

Leert Moderne Talen!!

IN DE

Berlitz School

ALLEEN

KEIZERSGRACHT 300, Tel. 3286,

EN

SARPHATISTRAAT 21, Tel. 5605.

Privaatlessen en clubs van 2, 3 of 5 personen.

V. D. HELM & HENGEVELD.

Heeren Artikelen,

Kleermakerij.

DEVENTER.

Kinderwegers en
Huishoudelijke
Schalen.

REESTRAAT 12,
AMSTERDAM.

CACAO „GROOTES“.

IN VIERKANTE BUSSEN.

	Merk Blauw	Merk Ster
van 1 K.G.	/ 2.30	/ 1.90
„ 1/2 „	„ 80	„ 1.—
„ 1/4 „	„ 85	„ 0.55
„ 1/10 „	„ 80	„ 0.24
„ 1/30 „	„ 0.17 ⁵	„ 0.12 ⁵

ALOM VERKRIJGBAAR.

Een Berlijnsch koopman was een dagelijkse bezoeker van een beken-den restaurant, en gaf altijd een flinken fooi aan den kelner, daar hij met hem ophad voor zijne oplettendheid.

Eens bediende een ander hem, waarover hij zeer verwonderd was.

„Waar is Jan?“

„O, daar is hij“, zeide de

ander, „maar

hij kan u niet

bedienen. Weet

gij“, ging hij

voort, „onlangs

speelden wij

's avonds kaart

en toen Jan al

zijn geld verlo-

ren had, zette

hij zijne klan-

ten in en ik had

het geluk u te

winnen. Nog

een glas?“

Patient: „Ik heb vreeselijke last van koude voeten. Wat kan daarvan de reden zijn, dokter?“

Dr.: „Het koude weer, mijnheer; het koude weer. Als het u belieft / 1.50.

KRAEPELIEN & HOLM'S
QUINA LAROCHE
de meest krachtige en versterkende
QUINA LAROCHE FERRUGINEUX
• KINA WIJN •
CHEMISCH ZUIVERE IN
MELKSUIKER BUS-
SEN.
SPECIAAL VOOR KINDER-
=VOEDING

KRAEPELIEN & HOLM
ZEIST EIKEL CACAO
Beste dergelyke drank
voor kinderen.
Zwakke
Gewichtige
Gezonden.

CIGARETTEN tegen
ASTHMA De moderne
halve CIGARETTE
geeft tevens verlichting

TAMARINDE BONBONS
Laxeerende vruchten PASTILLES
SALMIAK PASTILLES
en **MENTHA PASTILLES**
BESTE huis middelen tegen
HOEST, VERKOUDEHEID, KEELPYN.

DE PREPARATEN VAN
KRAEPELIEN & HOLM
HOE LEVERANKIERS TE ZEIST
Zijn alle voorzien van
ETIQUETTES waerop de NAAM
en HANDEEKENING
ALOM VERKRIJGBAAR

aardig van Lord George daaraan te denken. Hij is zóó attent. Wat zijn ze geurig, hoe frisch, alsof de buitenlucht je tegemoet stroomt. Vindt ge niet? Kijk." Zich voorover buigend houdt zij hem het bouquet met bekoorlijke gratie vlak onder den neus.

„Ja," antwoordt hij op ijskoude toon zich terugtrekkende.

„Houdt gij niet van bloemen?" met voorgewende verbazing.

„Van sommige bloemen," op veelbeteekenenden toon. „Scheelt u iets, Sir Hilary," vraagt zij met treffende belangstelling. „Weet gij wel, dat gij er op het oogenblik slecht uitziet? In den laatsten tijd heb ik dikwijls opgemerkt, hoe veranderlijk uw stemming is.

Een oogenblik geleden scheent gij zoo opgeruimd, en nu... Hebt gij kiespijn? Tie douloureux? Zeg

mij of ik u met iets helpen kan?"

„Dat kunt gij," zegt hij opstaand, „als ge wilt. Ik zal dadelijk weer in orde zijn, als gij die bloemen slechts uit het raam wilt werpen."

„Mijn mooie bloemen naar de Londensche straat-jongens gooien? Mijn beste Sir Hilary, waarom?"

„Omdat," — wanhopend en zóó dicht op haar toetredend, als de omstandigheden het veroorloven, in aanmerking genomen hoe ze is ingesloten door een canapé-tafeltje, het haardijzer en de hooge voeten-bank, waarop haar voeten rusten. „Omdat — ik u liefheb. En om nu te zien, hoe gij bloemen aanneemt van iemand anders dan van mij maakt mij ellendig. Gwendoline, laat mij ze voor u wegwerpen."

„Ik zal," heel lief, „het eerste deel van uwe woorden geheel over het hoofd zien. Breng mij die

K ENAU Jams
 ENAU Limonades
 ENAU Geleien
 ENAU Vruchten au jus
 ENAU Honing
 ENAU Gember

gegarandeerd
 BEST.

Dit Nederlandsche fabriikaat overtreft het buitenland-
 sche, is goedkooper en van betere grondstoffen vervaardigd.
 Vraag daarom steeds het merk **KENAU** en ge zijt zeker
 iets goeds te koop, onvervalscht, met grootste zorg
 bereid, met fijne aroma en **HEERLIJKE SMAAK**.

LIJFRENTEN
 „GERMANIA”
 Sarphatistraat 53.

W. VAN TWUIVER,
 Complete Meubilering,
 Verhuizingen,
 APELDOORN.
 Interc Telefoon 136.

NEEMT
MAGGI'S
 AROMA

OM
 SOEPEN
 VLEESCH

SAUCEN
 GROENTEN
 ENZ.

TE VERBETEREN

DE
Staalpillen
 van TIDDO HAAN, Groningen,
 staan onder controle van Dr.
 VAN HAMEL, ROOS & HARMENS.
 Ze worden franco per post toe-
 gezonden à f1.50 per 1000 stuks.
 De goedkoopste wegens hare
 duurzaamheid.

NEELMEIJERS
 INKTEN,
 GOM, LIJM
 EN
 ZEGELAK.
 APELDOORN.

Internationale Transport-Maatsch.
 voorheen VAN DER HOOP & C.
 16/17 Prins Hendrikkade o/h Centr. Station.
 A M S T E R D A M.
 Expeditie, Verhuizingen (onder
 garantie), Transporten, Bergplaats
 voor Inboedels. (Garde Meubles).

GATEAU „GRUNO”,

overal met goud bekleed,
 wordt tegen inzending postwissel à f1.20 franco verzonden door
ALB. CREBAS, Banketbakker, Groningen.

Delftsche Slaolie.

fijne
 slaolie

beste
 bakolie

smaak
 fijn-neutraal

zuiverheid
 volkomen.

Gedeponeerd
 Handelsmerk.

Fransch-Hollandsche Oliefabrieken
Calvé-Delft.

Bestelnis Nederl. Fruithandel,
TIEL.
 Speciale Inrichting
 voor de Verzending aan Particulieren.
 Fruit, Aardappelen, Jams,
 Vruchtenwijn, Tafelzuren, enz.

RESEDA
 de BESTE OUDE GENEVER.

LIEVEGOED'S MOSTERD.

vaas van Venetiaansch glas uit de andere kamer en
 wij zullen ze te zamen schikken. Hoe, wilt ge mij
 niet helpen? Hoe onvriendelijk van u. Nu, het komt
 er niet op aan, ik zal het zelf wel doen. En om nu
 te toonen, dat ik er niet boos om ben, zal ik u een
 bloem voor u zelf geven.” Ze houdt er hem een voor.

„Neen, dank u.” ijskoud.

„Niet, als ik ze u geef,” met opgetrokken wenk-
 brauwen vol verwondering.

„Neen, dank u,” met toenemende koelheid.

„Maar heusch, ge moet er een hebben,” zegt Beauty
 met onverstaanbaar goede luim, en daar zij altijd
 haar zin krijgt, ziet hij zich een oogenblik later in
 het bezit van een dier lentekinderen. „Nu,” gaat ze
 even later voort, nadat ze de bloemen naar haar
 zin geschikt heeft, „ga weer zitten, steek dien

leelijken kleinen rimpel in uw zak en laten we
 prettig praten. Vertel nog eens iets meer van dat
 grappige Iersche dorp met dien langen naam en uw
 geheimzinnige schoone.”

„Ik zeide u voor eenige oogenblikken iets, waarop
 ge in 't geheel geen acht geslagen hebt,” zegt hij
 verwijtend.

„Hebt gij,” licht blozend, „zijt gij daar zeker van?
 Ik dacht, dat gij bijzonder saai en zwijgend waart
 geweest; ik meen sinds een poosje, mogelijk heb ik
 niet geluisterd.”

„Neen,” vol bitterheid, „gij waart te zeer ingenomen
 met het geschenk van Milleffleur.”

„Welnu, wanneer ge het me dan nog eens zeidet.”
 „Mag ik,” met ijver, „Gwendoline, ik zeide u dat
 ik u liefhad.”

Somatose

is een smakeloos, gemakkelijk oplosbaar Albumose-preparaat in poedervorm, dat uit vleesch vervaardigd is en de voedende bestanddeelen daarvan (Eiwit en Zouten) bevat.

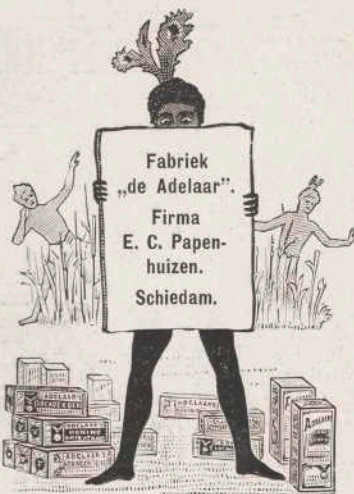
Voortreffelijk Versterkingsmiddel

voor verzwakte personen, die bij de gewone voeding geen baat vonden; (kinderen, volwassenen, herstellenden), etc.

SOMATOSE WEKT IN HOOGTE MATE DEN EETLUST OP.

VERKRIJGBAAR BIJ APOTHEKERS.

Adelaar's Bussenbeschuit

en verpakte Koeksoorten.

HAGA'S
Fijne Boter-
Drabbelkoeken.

Dagelijks
Versche ZEE- en RIVIERVISCH,
Prima Kwaliteit.
A. DRUKKER.
Gelderschedade 100, Amsterdam.
Telefoon 166.
Verzending door goebel Nederland.

Magazijn tot het inrichten van Complete Keukens, Provisiekamers, Mangelkamers, enz. — Lijsten in prijzen van f 150, f 200, f 300 worden op aanvraag gratis toegezonden. Honderden attesten van tevredenheid voorhanden. — Levering franco overal op de plaats.

J. R. C. KIEWIET DE JONGE
Brink 104, Deventer.

Heijenbroek, Haselager & Co.
Copiëerinrichting.
Koningsplein 1 — Amsterdam.

Magazijn „DE SPONS”
N. Z. VOORBURGWAL 176,
hoek Molsteeg,
AMSTERDAM.

Foto-toestellen voor Verjaars-
geschenk.
IVENS & Co.
NIJMEGEN,
AMSTERDAM,
GRONINGEN.

KON. NED. STOOMVERWERF
Geopend 1815.
J. HOEVELS
ROTTERDAM.
CHEMISCHE WASSCHERIJ.
Fronsch
Incorporating.

Complimenteus, Mevrouw A. (gastvrouw): „Nog een beetje van die crème, Mevrouw B.?”
Mevrouw B. (met 'n opmerkelijk grooten mond): „Nu, nog

'n klein weinigje — 'n mondje vol.”
Mevrouw A. (tot de dienstbode): „Bet, val mevrouw's bord nog eens.”

NAAMLOOZE VENNOOTSCHAP
BEGRAFFENIS-VEREENIGING
TE AMSTERDAM.

Administrateurs: J. B. DOUWES Jr. en N. SAX Jr.
Adres: STADHOUDERSKADE 2, Telefoon N°. 941.

De Raad van Bestuur:
A. W. VAN BEEHEN Jr., Voorsitter.
Is. DA COSTA, Gedelegeerde.

ALEX. BUNK.
Coolsingel 5. Rotterdam.
MAGAZIJN VAN
Piano's, Vleugels en Orgels.
RUIME KEUZE.

„O Sir Hilary,” op een toon van ernstig verwijt, „wat zegt gij daar! Gij die elke vezel van uw hart gegeven hebt aan dat betoverend Iersche meisje. Neen, gij kunt het niet ontkennen, het is maar al te duidelijk.”

„Nonsens, ik sprak geen woord tot haar.”

„Geen enkel?”

„Neen, tenminste niet dat ik mij herinneren kan?”

„Dan moet zij tot u gesproken hebben en dat is, neem me niet kwalijk, wel wat vrij van haar. Niet erg netjes, vind ik. Ik geloof niet dat het een heél net meisje kan geweest zijn. Wat zeidé zij?”

„Hoe kon zij tot mij spreken, wanneer ik u zeg, dat ik haar niet heb aangesproken?”

„Sir Hilary, geen praatjes, dat is geen rechtstreeksch antwoord op mijn vraag. Zeg mij wat zij

zeidé!”

„t Heeft niets te beteekenen.”

„Maar het heeft te beteekenen en ik wil het weten,” met een aardig pruilend gezichtje.

„Moet ik het zeggen?”

„Ja,” gebiedend.

„Wel dan,” met de kalmte der wanhoop, „ze zeide

„Champagne, mijnheer!”

„Ze zeide, wát?” langzaam opstaande.

„Champagne, mijnheer,” op doffen toon.

„Maar dan moet ze geweest zijn, dan was ze een . . .”

„Tweede meid,” antwoordt hij, met het wanhopig besluit van een man, die zich vast heeft voorgenomen het ergste te zeggen en de zaak onder de oogen te zien.

„En gij hebt mij *durven* vergelijken met een tweede

Nieuwste verbetering op het gebied van
geluid-reproductie is een:

Gramophone Monarch

met drie veeren (speelt vijf concertplaten)
voorzien van nieuwe accustieke arm.

Prijs f 150.—

Prijseouranten en Catalogi gratis en franco
op aanvraag.

Steeds gelegenheid tot het hooren der diverse
modellen en muziekplaten aan het

Hoofdkantoor voor Nederland en Koloniën

The Gramophone & Typewriter Ltd.

127 Keizersgracht Amstardam. Tel. 3545,

en aan de filialen:

Amsterdam: Reguliersbréestraat 12.

Rotterdam: Gelderschekade 6.

Nijmegen: Hezelstraat 33.

Den Haag: S. BOSMAN, Hoogstraat 8.
MAISON DROUOT, Lange Houtstraat 7.

Alleen echt
wanneer voorzien
van nevenstaand
wettig gedeponeerd
fabrieksmerk.

Koninklijke Rozenkwekerij.

Gebroeders GRATAMA & Co.
HOOGEVEEN.

Groote Voorraad

Stam-, Struik-, Klim- en Tuinrozen,
met en zonder potten.

Prachtige afgesneden Rozen.
CATALOGUS GRATIS.

BOON'S CACAO

in
fraai gedecoreerde bussen.

1/2 Kilo f 1.—

1/4 " " 0.55.

1/10 " " 0.25.

W. J. BOON & Comp.
WORMERVEER.

J. A. DUBEL, Coiffeur.
Heeregracht 14a,
DEN HAAG.

Ook een bad.

Fat, die langs het strand van een kleine badplaats
sientert: „Afschuwelijk, zooals je hier voortdurend
wordt aangegaapt — een echt fixeerbad!”

De fijnste en nieuwste
is

VAN DIJK'S BESCHUIT.

meid?" zegt Gwendoline ze wendt hem den rug
toe, gaat naar het venster, en laat hem op het haard-
kleedje staan in een gemoedsstemming, die niet te
beschrijven is. Zijn oogen zijn vast gevestigd op
zijn beleedigd afgodsbeeld en terwijl hij naar haar
kijkt kan hij zien, dat een lichte beweging haar
ranke gestalte schokt, het *kan* verdriet zijn of boos-
heid of.... lachen, wie zal het zeggen. Sir Hilary
voelt zich zeer ongelukkig en houdt het voor boosheid.
„Gwendoline, zijt gij boos op mij?" zegt hij op

erbidigen afstand blijvend, maar zijn hart ligt in
zijn stem.

„Ja," zachtjes, „en ge moogt me niet bij den naam
noemen zonder verlof, *ik* ben géén tweede meid.”

Dat is een wreed woord, Tremaire krimpt ineen,
maar is zoo verstandig om niets te antwoorden.

„Ze *kan* niet op mij geleden hebben,” zegt Gwen-
doline nu nog met ingehouden stem. „Zeg, dat ze
het niet deed.”

(Wordt vervolgd.)

VAN VERRE EN NABIJ.

Algemeen populair overzicht * * *
door Niels. * * * * * * * * *

Terwijl wij deze regelen nederschrijven, huilt de wind door de straten en is het als namen de noodkreten der natuur den klank aan van menschelijke stemmen; als vingen wij het gekerm op van zieltogende krijgslieden, van weeklagende vrouwen en kinderen.

O! die oorlog in Oost-Azië; hoe ontzettend is hij niet! De krijg is altijd vreeslijk en een over-

en Japan zoo jammerlijk maakt, de zeegevechten zijn onmenschelijk geworden. Die onderzeesche schepen, welke men niet ziet naderen en toch een vijandelijk vaartuig in den grond boren en met man en muis doen vergaan; die torpedo's, die ontploffen zonder dat men hen werpen ziet: dit alles heeft iets duivelsch, dat tijdonteerend is.

Men kan dan ook zonder moeite begrijpen, dat de groote vredesmannen en zelfs een geheel rijk, zooals thans Italië, den demon van den oorlog in zijn loop zou willen stuiten, door nu nog de

Twee grondleggers van het moderne Japan.

MARKIES ITO.

MARKIES YAMAGATA.

Markies Ito, niet te verwarren met den admiraal van dien naam, die in den Chineeschen oorlog op de Yalu het eerste groote gevecht tusschen moderne pantserschepen won, — was, tot kort geleden de Premier van Japan en is nog de grootste Japansche staatsman. Markies Yamagata was de held van den Chineeschen oorlog en wordt terecht beschouwd als een groot bevelhebber.

blijfsel uit barbaarsche tijden, maar wij hebben de barbaren in wreedheid overtroffen. In vroeger eeuwen vocht men man aan man, kon er een edele wedijver gevonden worden in het verbreken van elkanders gelederen, rende men te paard op den vijand toe, werd het een algemeen duel. Thans vuurt men op honderden meters afstands, zonder te zien wien men treft, zelf nederziggende, zonder de hand te herkennen, die u neermaait. Maar bovenal en dat is wat dezen oorlog tusschen Rusland

beide landen te verzoenen. Dit is weliswaar eene onmogelijkheid, maar het bewijst andermaal hoe deze krijg een doorn in het oog van den zaaar is. De beweging voor den vrede toch ging uit van koning Victor Emmanuël, den schoonzoon van den vorst van Montenegro, die de trouwste en meest geliefde vriend van Nicolaas II is, door hem als een tweede vader wordt beschouwd.

Maar wat men ook voor vrede beproeven moge, hier is hij nog enkel door nederlaag van een der

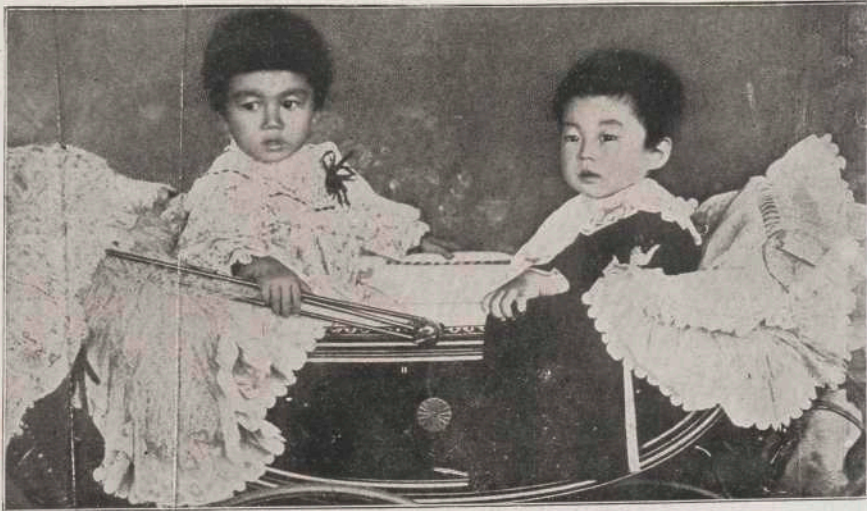
beide partijen te bereiken. Japan zal nooit toegeven en Rusland *kan* het niet doen. Het heeft in het Oosten geen veroveringspolitiek gevolgd, geen koloniën willen veroveren; de aldaar verkregen macht moet het verdedigen, omdat zij eene voorwaarde is van het Russisch volksbestaan zelf.

Het land der ezaren is nog in zijn opkomst; zijne reusachtige bevolking *moet* de middelen hebben tot geldverdieneu, of zij verhongert. Zoolang er nog lijfeigenen waren, mochten deze onder de dwingelandij van slechte meesters lijden; die meesters waren schatrijke grondbezitters en wettelijk verplicht hunne onderhoorigen te onderhouden. Heele dorpen dankten hun het dagelijksch brood. Thans zijn er geen slaven meer, maar is het gebrek gekomen. Al die vrije mannen moesten

verscheidene Europeesche mogendheden bij wijze van schadevergoeding, eene stad van het Hemelsche Rijk verkregen, vroeg Rusland om Port-Arthur, waarvan de haven nooit dichtvriest. Beide Russische havensteden liggen aan weerskanten van Korea, een rijk dat lang geleden onder de overheersching van Japan heeft gestaan, maar ook na den oorlog van Japan met China, die juist Korea gold, de heroverde onafhankelijkheid behield, enkel en alleen omdat Rusland Japan's heerschappij aldaar niet kon toelaten, aangezien de zeeweg tusschen Port-Arthur en Wladiwostok door de straat van Korea voert en Japan den Russischen handel had kunnen belemmeren.

Inmiddels was de Siberische spoorweg aangelegd, die tot beide havensteden loopt, en deze lijn voert door de Chineesche provincie Mandschoerije. Toen

De twee kinderen van den kroonprins van Japan.

Prins Yoshihito Haranomiya, Kroonprins van Japan, huwde in 1900 Prinses Sadako en heeft twee zonen. Die aan den rechtskant zit zal, indien hij leven blijft, eens keizer van Japan worden.

op eens zoeken naar middelen van bestaan. Het was daarom een noodzakelijkheid den handel uit te breiden, hulpbronnen te vinden en het handelsverkeer met China werd steeds vergroot. Maar juist het toenemen daarvan deed ook de behoefte gevoelen aan een haven in de Japansche zee, waar Rusland met schepen zijne granen en edele metalen heen kon brengen. Tot daartoe had men zich moeten behelpen met karavanes, die langzaam voortrokken langs den onafzienbaren weg en aan allerlei gevaren waren blootgesteld. Rusland verkreeg dus bij verdrag een groot stuk land in het Amoerland en bouwde daar de stad Wladiwostok.

Maar spoedig bleek de ligging ongunstig voor den handel, dank zij het ijs, dat des winters aldaar de haven geheel verspert. Toen nu in 1899 de zendelingenmoord in China plaats vond en

nu de Chineesche Boksers-opstand losbrak, zond Rusland zijne troepen naar dit gewest om tijdens de troebelen zijn spoorweglijn, aldaar voor vernieling te bewaren. Europa wist den opstand tijdelijk te snuiken, doch ook slechts tijdelijk. Nog altijd zijn de boksers daar, gereed alle Christenen op een gegeven oogenblik uit China te verdrijven en te vuur en te zwaard hun arbeid aldaar te verwóesten. Vandaar dat Rusland zijn soldaten niet uit Mandschoerije kon terugroepen tot dusverre, wat Japan als de voorbode eener annexatie toescheen. Japan eischte dan ook van Rusland, dat het leger uit die provincie zou verdwijnen en tevens dat het rijk van den Czaar geen macht meer op Korea zou uitoefenen.

Ziedaar het begin van den oorlog. Rusland heeft dien zoo weinig gewild, dat het bij lang na niet

gereed was met zijne krijgstoebereidselen; tegen al zijne raadslieden in wilde Nikolaas II tot eene vreedzame oplossing geraken; daaraan alleen is het te danken dat de vijand onmiddellijk na de verbreking der diplomatieke betrekkingen de kleine Russische zeemacht in het Oosten gevoelige slagen kon toebrengen. Prachtig echter heeft dat kleine eskader, heeft dat handjevol Russen zich verdedigd, met eene doodsverachting, die slechts uit de inzigste vaderlandsliefde kan voortvloeien. Onder het zingen van het volkslied zonk de bemanning van twee schepen in de golven weg, en toen de Japansche vloot andermaal in den nacht Port-Arthur naderde om de haven te versperren en zoo de Russen in een muizenval te sluiten, was het een door den eersten aanval ontakeld schip, „de Retvisan”, die den toestand reddde, Japansche bodems in den grond boorde en den vijand op de vlucht joeg.

De Russische vloot is echter te zwak aldaar, om niet in het eind geheel vernietigd te worden. Japan heeft een prachtige marine en Rusland kan zijn Oostzee-eskader niet missen, terwijl zijn eskader in de Zwarte zee volgens overeenkomst met den Sultan de Dardanellen niet mag passeeren. Eerst te land dus zal de Russische vlag kunnen zegeviëren en dat waarschijnlijk aan de Kozakken, die geduchte ruitersbenden, danken, waartegen de zeer gebrekkige Japansche cavallerie niets vermogen zal.

Over het algemeen mogen de berichten aangaande den oorlogstoestand niet zonder voorbehoud worden aanvaard, want zij zijn zoowel van Russische als van Japansche zijde herhaaldelijk onjuist gebleken. De pers gedraagt zich in dezen als een tweede Baron van Münchhausen, en weet het publiek allerlei verdicht-selen op de mouw te spelden. Ook van Britsche zijde mag de juistheid der gegeven tijdingen niet te zeer vertrouwd worden. De Brit, verspreidt gaarne als waarheid wat hij hoopt en hij is Rusland niet zeer genegen. En door slechte tijding zou het vertrouwen in het Czarenrijk aan het wankelen kunnen gebracht worden! Reeds slaagde hij daarin op Korea, dat zich toch, in weerwil van alle trouwbeloften aan Rusland, onder Japansch protectoraat heeft gesteld. Wat ook te denken van de Engelsche officieren, die met voorkennis hunner regeeringe de door Japan aangekochte schepen overbrachten? En dan beweert men onzijdig te blijven!

De Russische natie houdt zich daarentegen prachtig. De vervolgdde Israëlieten zelfs hebben den Czaar

hunne hulp aangeboden en de miljoenen stroomden toe van alle zijden des lands voor den aankoop van nieuwe schepen. Datzelfde deed ook Finland, maar wie zou nog durven beweren, dat de Finnen het met dezelfde opofferingsgezindheid deden, na al het geen hun moedwillig in de laatste jaren door het Czarenrijk is aangedaan?

De dochter van den Spaanschen kroonpretendent, Don Carlos, onlangs van haar echtgenoot, prins Hohenthalo gescheiden, vergezelt als verpleegster het Russische Roode Kruis. Hoe groot de geestdrift is, bewijst de rondgaande legende dat de dochter van een Russisch kolonel den veldtocht als gewoon soldaat medemaakt.

In Engeland heeft men, hoe men het ook onder een nieuwen rang poogt te bedekken, den opperbevelhebber van het leger, Lord Roberts, aan den dijk gezet. Zuid-Afrika is niet alleen het graf geworden voor duizenden jonge mannen in de volle kracht des levens, maar ook voor den roem der Britsche generaals. De onthullingen van Lord Wol-

seley en anderen hebben te veel gezegd en het legerbestuur gaat thans over in handen van den hertog van Connaught, 's konings broeder, een ernstig man, die steeds als een gewoon officier de hem opgedragen taak vervulde, den veldtocht in Egypte medemaakte en lang in Britsch-Indië diende. Of hij de juiste persoon voor deze gewichtige be-

HERTOG VAN CONNAUGHT.

trekking zal blijken te zijn, is nog de vraag; maar zijne benoeming heeft dit voordeel voor Engeland dat, ook al mocht hij feilen in het leger ontdekken, hij er zich wel voor wachten zal, die wereldkundig te maken.

De grijze maarschalk, die zijn eenigen zoon in Zuid-Afrika verloor, vernam thans zijn eigen ontslag het eerst uit de couranten. Sic transit gloria mundi!

In België overleed professor Paul Alberdingk Thijm, hoogleraar aan de Universiteit te Leuven, geboren te Amsterdam in October 1827. De overledene schreef geschiedkundige werken van groote waarde en laat de herinnering achter aan een leven van voortdurende studie, waarvan hij de vruchten wederom op meesterlijke wijze aan zijn gehoor wist mede te deelen. Hij was een beminnelijk man, een vraagbaak voor velen. Zijne groote geleerdheid schrikte niemand af. Ook als vriend der schoone kunsten, vooral als groot muziekkenner onderscheidde hij zich en zijn heengaan is een gevoelig verlies. Van hem kan gezegd worden, dat hij arbeidde zoolang het dag was. Ofschoon sedert twee jaren aangetast door eene ongeneeslijke ziekte, die hem

De gezant HAYASHI te Londen, woordvoerder van Japan in Europa tijdens de onderhandeling vóór het uitbreken van den oorlog.

VAN VERRE EN NABIJ.

de hevigste smarten deed doorstaan, liet de wakere grijsaard zich dagelijks nog uit zijne schilderachtige woning, de oude Abdij van Vlierbeek te Kessel-Loo bij Leuven, naar het Universiteits-Gebouw brengen, om aldaar met onverflauwde welsprekendheid zijne colléges te geven. Vlamingen hebben ons verzekerd, dat hij een onaanvulbare leegte achterlaat als geschiedvorschier en als docent. Hij strekte Nederland tot eere in den vreemde en ofschoon hij ook vele jaren in het vaderland werkzaam is geweest, heeft hij, evenmin als zijn broeder, onze groote Jozef Alberdingk Thijm, ooit de geringste onderscheiding van het Nederlandsch gouvernement mogen ontvangen.

Nu is het zekerlijk allerliefst een Béranger te hooren zingen:

„La fleur des champs orna ma boutonnière”; maar wanneer de ridderskruizen van een land op de lijkbaar van zulke groote mannen, zulke zeldzame figuren ont-

breken, vraagt men zich niet zonder bitterheid af, welke borsten ze dan wel versieren. Was het kleinzieligheid, die hun een blijk van waardeering onthield, omdat zij katholiek waren? Wij weten wel, beide broeders stonden te hoog, om eerna te jagen. Ofschoon bemiddeld, hebben zij gewerkt tot hun levensavond toe uit liefde tot hun arbeid; maar ondankbaarheid is eene leelijke ondeugd, ook in een gouvernement.

Onze Tweede Kamer heeft een reeks van levendige debatten opgeleverd en het gold ditmaal een onderwerp, dat geen der Leden koud kon laten: De nieuwe wet op het Hooger Onderwijs. Wij hebben ze andermaal tegenover elkander gezien, die beide machtige kampioenen van het woord: professor van der Vlugt en dr. Abraham Kuijper. Onze premier heeft uren achtereen voortgesproken, zonder eene enkele aantekening in de hand, met prachtige woordenkeus en eene

Prof. PAUL ALBERDINGK THIJM.

stem, die geen spoor van afmatting toonde. Hij verdedigde het door hem ingediende wetsontwerp met jongelingsvuur, met hartstocht.

Dit keer was er niet in zijn betoog de scherpte van den partijman, wiens verbittering altijd verzwakkend terugwerkt op het goed recht der zaak, welke hij voorstaat. Maar ten slotte is het hem toch niet heelemaal gelukt, om zijn zelfbedwang te bewaren.

Het gold dan ook zijn troetelkind, zijne schepping, de Vrije Universiteit, waarvoor hij bijzondere leerstoelen en het recht vroeg tot het afnemen van examens aan de jonge lieden, die zich voor Staatsbetrekkingen aan die Hoogeschool hebben bekwaamd.

Prof. Mr. W. VAN DER VLUGT.
(Naar een teekening van Haverman).

VAN VERRE EN NABIJ.

Met heel de passie, steeds door godsdienstquaesties opgewekt, kwam de liberale partij hiertegen op. Men sprak het ruiterslijk uit, dat er niets viel te verwachten van de ontwikkeling der studenten, die niet door hunne professoren de meeningen van anderen hadden hooren uiteen leggen, met wie ook niet de werken der paganisten waren behandeld; professor van der Vlugt beweerde tevens dat de jongeling, die in een Christelijk gezin was opgevoed, den invloed dier eerste indrukken en lessen zijn leven lang zou behouden, ook al werden hem aan de hoogeschool andere begrippen voorgehouden.

Daartegen leverde men het bewijs, dat ook aan de Vrije Universiteit wel degelijk andere meeningen werden besproken, en dat met veel talent zelfs o. a. door professor De Groot.

De heer De Savornin Lohman, wien het ook ditmaal niet aan scherphheid van tong ontbrak, legde de feiten van beide vormen van Hooger Onderwijs bij ons bloot en in zijne replek stond de Minister daar, als hadden al de sprekers der vorige dagen zoo zacht het woord gevoerd, dat het niet tot hem was doorgedrongen. Hij refuteerde hunne argumenten niet, gaf zich slechts de moeite eigen denkbeelden ten duidelijkste te doen uitkomen. Het Hooger Onderwijs mocht niet het onwortelen zijn van het geloof. De ouders,

ARDIJ VAN VLEIBEEK TE KESSEL-LOO BIJ LIEUVEN.
In het middengedeelte was de woning van Prof. Alberdingk Thijm.

UNIVERSITEIT TE LIEUVEN.
Als men de deur binnentreedt komt men in de Salle des Pas-Perdus.

Salle des Pas-Perdus. UNIVERSITEIT TE LIEUVEN

wien het Calvinisme lief was, moesten hunne kinderen in vol vertrouwen kunnen afstaan aan ten minste ééne hoogeschool, waar men het onderwijs hunner eerste jeugd zou eerbiedigen. En zoo welsprekend was hij, dat zelfs zijne tegenstanders hem moesten bewonderen. Zijne

kracht lag ook hier wederom in het onbewimpeld uitkomen van zijne beginselen. Er is geen aarzelen, geen modderen, geen toegeven in dien man te vinden. Hij staat daar als staatsman, maar ook als Christen. De eerste kan vallen, maar niet wijken, de tweede zal altijd trouw blijven aan zijn leus. Dat feit zou den een of anderen dag de reden van zijn aftreden kunnen wezen; maar zoolang hij staat, maakt het hem krachtig. Het is een figuur van staal, die men tegenover zich heeft.

Ook de Vrije Universiteit geeft trouwenschitterende resultaten; men mag niet ontkennen dat het aldaar ontvangen onderwijs weinig te wenschen overlaat en wordt de wensch van dr. Kuyper vervuld, dan mag men verwachten, dat zij een tijdperk van grooten bloei te gemoet gaat.

Intusschen blijft bij velen de vrees voortbestaan dat, door het bevoornden van de Vrije Universiteit er nog meer afscheiding zal komen tusschen de verschillende richtingen van het opkomend geslacht en dit zou zeer zeker te bejammeren wezen. Er zijn toch reeds kloven genoeg.

VAN VERRE EN NABIJ.

Prof. Dr. F. L. RUTGERS.
Faculteit der Godgeleerdheid.

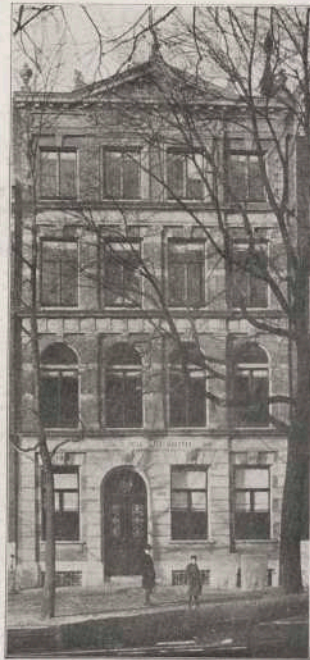
Prof. Dr. H. H. KUYPER.
Faculteit der Godgeleerdheid.

Prof. Dr. H. BAVINCK.
Faculteit der Godgeleerdheid.

Prof. Dr. W. GEESINK.
Faculteit der Godgeleerdheid.

Vrije Universiteit.

Prof. P. BUIJSVELD.
Faculteit der Godgeleerdheid.

Prof. Dr. J. WOLTER.
Faculteit der Letteren.

Prof. Mr. D. P. D. FABIUS.
Faculteit der Rechten.

DE VRIJE UNIVERSITEIT EN HARE HOOGLEERAREN.

Ook betreurt men het in vele kringen, dat er herhaaldelijk in den laatsten tijd vreemdelingen tot hoogleeraren aan onze Openbare Universiteiten zijn benoemd. Dit toch wordt met reden een groot bezwaar voor studenten uit eenvoudigen stand genoemd, die te weinig aan Duitsch of Engelsch gewoon zijn, om met vrucht colléges in die talen te volgen, en naar ons voorkomt is die klacht zeer billijk. De eerste eisch toch, dien men aan een leeraar mag stellen, is wel dat hij verstaanbaar zij voor zijn gehoor en waar het ons niet aan kundige mannen ontbreekt, mag men zich afvragen wat tot zulk éene keuze aanspoorde.

Ten slotte nog de hoop uitgesproken, dat het détachement onzer mariniers, dat naar Peking werd gezonden, onder bevel van een luitenant ter zee, teneinde zoo noodig het gebouw van het Nederlandsch Gezantschap te beveiligen, indien ook daar het gele ras al te driest mocht worden, eenmaal het vaderland zullen weerzien, zonder in gevaar te hebben verkeerd. Pessimisten voorspellen reeds een inval der Aziaten in Europa; maar gelukkig zijn die tijden nog ver.

Een honderd-vijfjarige, + + + + +
door E. de Winter. + + + + +

De gebeurtenis, dat iemand in ons land den ouderdom van honderd vijf jaar bereikt, is altemet een zoo zeldzaam iets, dat wij niet konden nalaten hier een beeltenis te geven van Mevrouw Abrahams-Wijnberg uit Kampen, die op den 12den Maart haar 106e levensjaar is ingegaan. Geboren in het jaar 1799, heeft zij dus in drie eeuwen geleefd en wat al niet in vol levensbewustzijn meemaakt!

Er is een eeuw over deze figuur heen-gestormd, waarin zoo ontzagwekkend veel gebeurd is in onze nationale geschiedenis, of liever, zij zelf heeft de vorige eeuw tot een brok geschiedenis zien worden.

MEVROUW ABRAHAMS-WIJNBERG.

In hare jonge jaren ons land in de armen van den grooten slokop en onder bewind van Lodewijk Napoleon. Als meisje meelevend in de overwinningsroes van Waterloo en den val van den „empereur." Later, in 1831, zien splitsen wat in 1815 was saamgebonden. Ons land daarheen drijvend op eigen wicken, tastend en zoekend, tot het mannen vond als Thorbecke — in zijn dagen als revolutionnair gevreesd — die het volksbewustzijn aan het spreken brachten. Van 1850 tot 1870 het burgerlijk liberalisme aan het bestuur. Dan de afstraffing van Douwes Dekker, wiens arbeid een rilling deed gaan door geheel het land en door wien niet gevoeld werd? En iets daarna Domela Nieuwenhuis, wiens vrijheidsbetoogingen een afschuw deden gaan door de fatsoenlijke burgerij. En dat alles is maar een losse greep van al hetgeen de vorige eeuw op haar rug draagt en waarbij deze nu oude vrouw als een stille getuige is aanwezig geweest.

Wie haar thans ziet zitten in den leunstoel, gewikkeld in haar omslagdoek, het oude hoofd rustend op de borst, bemerkt wel dat het groote leven voor haar reeds dood gegaan is. Het gehoor heeft haar verlaten, de oogen om te zien moet zij evenzeer missen, alleen resten haar nog de smaak, de reuk en het gevoel. Ook de geest is bij tusschenpoozen nog tamelijk opgewekt. Wanneer zij wakker is, heeft ze nog besef genoeg om haar jongste dochter, die nu 77 jaar is en haar trouw oppast,

een kop thee of koffie te vragen. Overigens lijdt het lichaam een plantenbestaan. Zij moet tegenwoordig bijna den ganschen dag te bed blijven, omdat het afgeleefde lichaam in elkaar zakt, wanneer ze een poging doet om in haar stoel te gaan zitten.

Over het leven, dat achter haar ligt, spreekt ze niet meer. Als getrouwdevrouw is dat echter niet onbeproefd heengegaan. Van de zes kinderen, die zij het leven schonk, is er nog maar één in het leven. Twee harer zoons vertrokken eertijds naar Amerika en hebben taal noch teeken meer van zich laten hooren. Een andere zoon kwam te Londen in een brand om het leven.

VAN VERRE EN NABIJ.

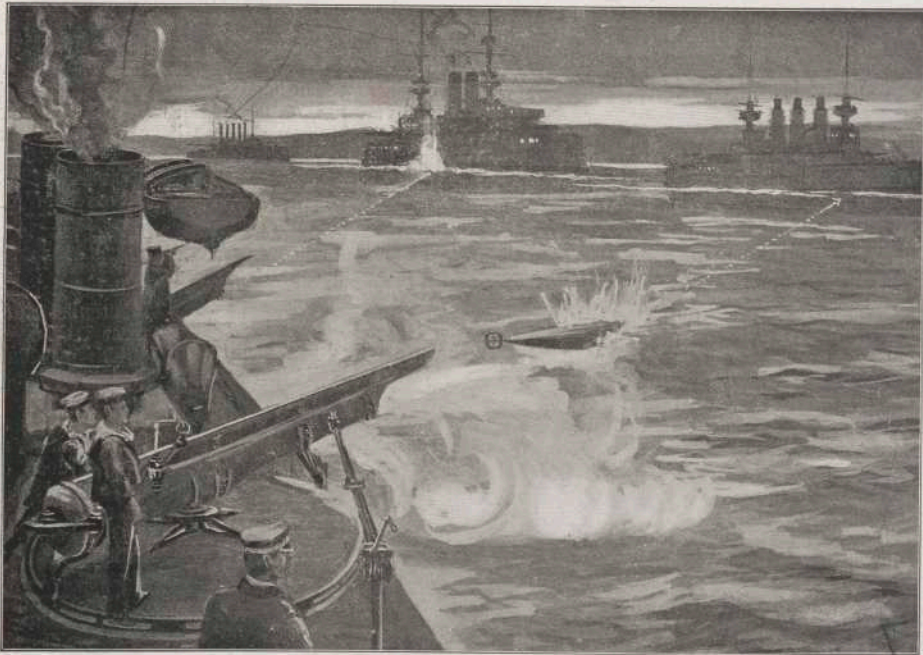
Was er een tijd, dat het haar finantieel zeer goed ging, thans kan dit, helaas, niet meer worden beweerd. Zij en haar dochter moeten finantieel voortgehouden worden, maar, alsof de pieteit voor zulk een hoogen ouderdom in zoo treurige omstandigheden niet wil doordringen in het menschelijk gevoel, de ondersteuning blijft schaarsch.

Wie de laatste dagen dezer oude vrouw, die wij gerust als de oudst levende inwonerster van ons land kunnen beschouwen, nog iets verlichten wil, kan den heer D. Stibbe, Cellesweg te Kampen, eene bijdrage toezenden, welke dankbaar in ontvangst genomen worden zal. Maar dan spoedig, want wat de jeugd nog aan jaren te wachten heeft, zijn voor haar wellicht nog maar dagen.

Waar de Kamper Crt. dezer dagen de opmerking

maakte, dat deze oude dame van de Japansch-Russische oorlog op het oogenblik wel niet meer zal weten dan zij in 1799 van den inval der verbonden Engelschen en Russen in Noord-Holland heeft gedaan, daar ligt toch een rijk bewust leven tusschen dit tijdperk in en waar de vraag in ons oprijst, waartoe dit leven gediend heeft om ten slotte even onbewust te eindigen als het begonnen is, daar herinneren wij aan de woorden van Schopenhauer en Nietsche, dat de wil om te leven ons aller drijfkracht is.

Geeft dit weinig troost, het geeft toch kracht. En wie twijfelt er nog aan, of deze oude dame heeft die in zoo ruime mate bezeten. Dit is de eer, die haar hoogen ouderdom toekomt.

Het afschieten van torpedo's op den vijand.

+ + + + + Onderzeesche mijnen en torpedo's + + + + + + + + + + door F. Loevestein. + + + + +

Tot de hedendaagsche verdelgsmiddelen, waarheen het oorlogsbedrijf zijn toevlucht heeft genomen, behooren ook de bovengenoemde vindingen van het menschelijk „genie.” Welk een voorname rang deze helse machines innemen bij het zeegevecht,

ja, hoe zij dit bijna geheel beheerschen en er de gansche marinevloot van afhankelijk maken, leeren ons de berichten over den aanvang van den strijd te water gevoerd tusschen Rusland en Japan.

Er is reeds opgemerkt, dat het jammer en on-

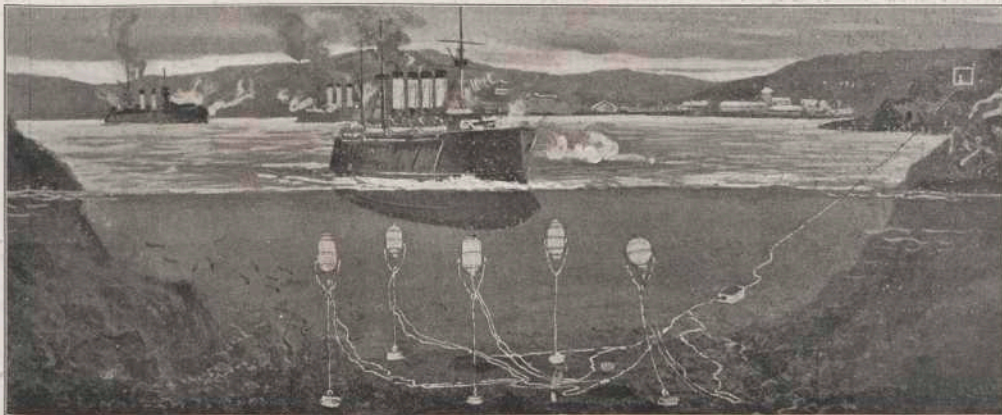
begrijpelijk is, hoe een mensch zijn hersenen voor dergelijke uitvindingen kan inspannen, inplaats van zijne gaven tot iets beters aan te wenden. Maar men mag hierbij niet over het hoofd zien, dat zulke vindingen vaak geheel onafhankelijk van zijn wil gebeuren. Uitvindingen zijn dikwerf evenzeer kinderen van het toeval als van de omstandigheden, terwijl het in de techniek niet aankomt op een gevoelig hart, maar allereerst op scherpte van brein. Wat niet wegneemt, dat er veel wordt uitgevonden, wat de menschheid in haar waardigheid terug zet op het pad harer beschaving. Dat het bestaan dezer moordtuigen, die zoo venijnig en verraderlijk in 't geheim hun werking verrichten, niet in ons voordeel is, daarover zullen we hopelijk wel niet van opinie verschillen. Als we echter maar den moed hebben, de zaken van twee zijden te belichten.

Dat ook uitvindingen als deze, onder de gegeven

welke wijze „mensen” het uitgevonden hebben om elkaars ruïne te bewerken en geven daar nog kiekjes bij. Zielverheffend, niet waar? Doch ter zake.

Het toepassen van onderzeesche mijnen, zooals thans bij Port-Arthur is geschied, in oorlogstijd, is geen nieuwe vinding. De Russen gebruikten ze de eerste maal tijdens den Krimoorlog en wel om de reede van Kronstadt tegen de Engelsche vloot te beschermen. Deze mijnen waren echter niet zoo volmaakt te noemen, want de Oostenrijksche Baron Ebner had nog niet het middel uitgevonden om ze van af den wal te doen springen door electricische geleiding. De hydrograaf M. F. Maury en anderen brachten later nog verbeteringen aan en achtereenvolgens zijn zeemijnen gebruikt in den Italiaanschen, Amerikaanschen en Fransch-Duitschen oorlog.

In tegenstelling met de zich voortbewegende torpedo's worden onderzeesche mijnen op bepaalde plaatsen geankerd tot bescherming van haven- en

Een groep onderzeesche mijnen, die een haveningang beschermen.

omstandigheden, voor vriend en vijand „nuttig” of liever „noodzakelijk” zijn, moge inhumana klinken, kan schokkend zijn voor ons gevoel, maar men moet het toch kunnen plaatsn, dat er in de eerste plaats wel degelijk met de werkelijkheid wordt rekening gehouden. Zeker, beklagenswaardig de slachtoffers, bedroevend dien doodsangst van duizenden, die hun verwanten op het oorlogspad zagen trekken, maar wij, die het van verre aanzien, kunnen met al onze sympathie en medelijden niets doen, en waar de schoen wringt, dat is, dat in ons meer spreekt het beleedigd menschelijk gevoel, dan het lijdensbesef dier duizenden onbekenden zelf. Het is nog geheel iets anders, in een warme kamer over de ellende van het visschersleven te spreken, dan zelf aan boord van een logger in de brandende zee te dobberen.

Wij gaan ons niet overgeven aan het spookbeeld van den oorlog, maar bespreken liever eens op

riviermondingen en blijven onzichtbaar voor den vijand, dus beneden den waterspiegel. Zij springen, zoodra de vijandelijke vloot er over heen stoomt. Men onderscheidt tweërlei soort mijnen, welke beiden weer in afdeelingen kunnen gesplitst worden:

1. mijnen, die zelfstandig werken.
2. mijnen, die bestuurd worden.

ZELFSTANDIG WERKENDE MIJNEN.

Zelfstandig werkende mijnen of contactmijnen ontploffen automatisch, — door het verschuiven van een veiligheidspen, — zoodra een oorlogsbodem hen aanraakt. De ontbranding kan ook electricisch plaats vinden. Deze onafhankelijke mijnen zijn natuurlijk een bron van gevaar voor vriend en vijand beiden. Maar in oorlogstijd zijn zij vaak onontbeerlijk wegens de vlugge manier, waarop ze kunnen gelegd worden. Ook hebben deze mijnen het voordeel dat ze goedkoop en gemakkelijk worden ver-

VAN VERRE EN NABIJ.

vaardigd en geen geoefende manschappen ter bediening vereischen.

Op een automatische wijze worden de zelfwerkende mijnen op den bodem der zee vastgehecht op iedere daartoe vooraf bepaalde diepte.

BESTUURBARE MIJNEN.

Onder bestuurbare mijnen verstaat men dezulke, die door electriciteit ontploffen en wier ontbranding afhankelijk is van een persoon, die zich dicht in de nabijheid aan den wal bevindt in een daartoe aangewezen observatiestation. Door het sluiten en openen van een stroomverbinder kan de bestuurder de mijn intact laten of in werking brengen. Deze soort mijnen worden verdeeld in:

- a. electro-contactmijnen.
- b. observatie mijnen.

De eersten ontploffen automatisch, wanneer een boot hen aanraakt, mits natuurlijk de elektrische stroom niet verbroken is. Is de stroom afwezig, dan kan een bevriende vloot het mijnveld veilig passeeren. Electro-contactmijnen kunnen ook springen, indien het nabije station dat wenscht, hetzij een schip er mee in contact komt of niet. Deze mijnen zijn geladen met 35—50 KG. vochtig schietkatoen, welks ontploffingskracht onder water vier maal zoo groot is als van kruit, en wier inhoud voldoende geacht wordt om elk zich voortbewegend linie- of pantserschip volkomen ongeschikt te maken, zoo niet te doen zinken. Men legt deze mijnen gewoonlijk in groepen van drie tegelijk.

Tot de observatiemijnen behooen alle mijnen, die van het mijnstation op een gegeven oogenblik worden afgevuurd. Deze mijnen worden door mid-

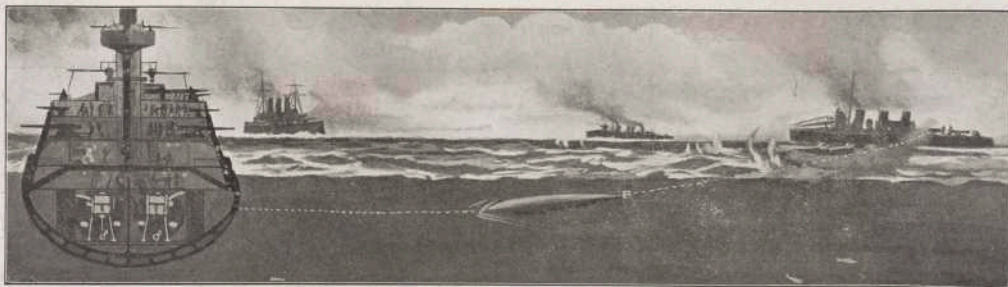
in staat stelt om het geheele met zooveel zorgen gelegde veld onbruikbaar te maken.

Dit is waarschijnlijk de reden waarom de zelfwerkende mijnen bij de marine gewenscht worden boven de bestuurbare.

TORPEDO'S.

Den naam „torpedo” heeft men uitverkoren voor een soort ontplofbaar projectiel, dat zich zoowel door eigen als door meegedeelde kracht snel in het water voortbeweegt in de richting van een of ander bepaald doel. Door saamgeperste lucht wordt zij eerst door torpedobootten in het water geschoten en vervolgt dan, met een snelheid van 15 Meter in de seconde, ongemerkt onder den waterspiegel haar heilloozen weg. Wanneer de torpedo uitgeschoten is, treedt ze geheel als een zelfstandig handelend schip op, zich in rechte lijn of ook wel onder een aangegeven bocht voortwerkend naar het doelwit. Zoodra de voorpunt, waarin zich de ontploffingsstoffen bevinden, tegen een voorwerp aanschoot, springt de geheele lading met donderende kracht uiteen en het vijandelijk schip, dat het ontgelden moet, krijgt een lek en een gedeelte van den romp barst uiteen. Wij hebben het nog pas bij Port Arthur ervaren, hoe het grootste Russische slagschip, de „Retvisan” door enkele dezer zee-bommen in enkele minuten tijds totaal weerloos werd gemaakt.

Zoo'n torpedo gelijkt veel op een aan weerskanten spits toeloopende sigaar. Even als een stoomboot heeft zij schroeven aan het achtereinde. Door de inwendige machinerie worden deze in beweging gebracht. Zij loopt op twee schroeven, die in tegengestelde richting van elkaar werken

Een torpedo door een torpedoboot afgevuurd en door eigen werking voortschietend naar een vijandelijk oorlogsschip.

del van ankers en touwen in de bedding eener rivier of haven gelegd op ongeveer 50 voet beneden den waterspiegel. Zulke mijnen kunnen niet ontploffen door contact met een schip, maar moeten afgevuurd worden door iemand aan den wal, die het mijnveld onder observatie heeft en het juiste oogenblik van ontploffing kan bepalen.

Het nadeel van bestuurbare mijnen is, dat het nemen van het mijnstation aan land den vijand

met gelijken, regelmatigen slag. De torpedo heeft een lengte van 4—7 Meter en een middenlijn van 30—45 c.M. Per stuk kosten deze projectielen f 3600 tot f 5400.

Het spreekt van zelf, dat de torpedo in haar ontstaan en ontwikkeling, om ten leste te zijn gekomen tot het hoogtepunt harer moderne, alles vernielende activiteit, eene geschiedenis achter zich heeft. Er is reeds sprake van proeven met

torpedo's verricht in het jaar 1776 door den Amerikaan D. Bushnell. Van groote beteekenis voor het torpedowezen werd de uitvinding van de vischtorpedo door den Oostenrijkschen zeeofficier Lupis. Naar den man, die deze uitvinding kocht en verbeterde, is dit type als „Whitehead-torpedo” algemeen bekend. Deze torpedo komt den vorm van een visch zeer nabij. Daar zij echter, vervaardigd uit staal, bezwaarlijk tegen den roest te vrijwaren is, vervaardigde Schwarzkopf te Berlijn in 1880 de vischtorpedo uit brons en op het oogenblik zijn de Schwarzkopf en de Whitehead-torpedo's alleen in gebruik bij de moderne marines. Het soort, dat de Japanners bij Port-Arthur gebruikte, is van Whitehead.

Er bestaan zeker nog veel andere soorten torpedo's, maar deze zijn nog amper aan het stadium der proefnemingen ontgroeid.

Op bijgaande teekening is in losse trekken de inwendige organisatie van de torpedo aangegeven volgens drie bestaande modellen. Het voorgedeelte (*d*), het ontploffingstoestel, kan een lading bevatten van 50-120 KG. schietkatoen. Daarachter bevindt zich een reservoir voor saamgeperste lucht (*a*), bevattende het voedsel dat de torpedo in staat stelt, haar vernielende werkkraft zelfstandig te ontplooiën.

In ruimte *b* is een mechanisme aanwezig, dat van daar uit het horizontale roer, gelegen aan het uiteinde van het staartstuk, dusdanig richt, dat de torpedo zich voortdurend op een bepaalde hoogte onder het water blijft voortbewegen. Behalve dit roer bevindt zich aan het einde nog een tweede, dat onbewegelijk is en verticaal staat. Hiermede kan men bij het afschieten de torpedo dwingen zich in een aangegeven richting voort te bewegen. De luchtdrukmotor werkt in ruimte *e* en zet het geheele machinetoestel in ruimte *c* in beweging.

Als een torpedo afgeschoten wordt, kan ze gemakkelijk een weg afleggen van 800 meters lengte, maar de afstand voor een doeltreffend schot wordt meestal geschat op niet meer dan 400 meters. Is er hooge zee, dan levert juist schieten nogal bezwaren op.

Op een der kickjes van dit artikel kunnen onze lezers zien, hoe het afschieten aan boord van een

torpedoboot in zijn werk gaat. De torpedo klieft eerst de lucht en daarna het water. Daar nu door den overgang van de lucht in het water eene afwijking plaats heeft, is er tegenwoordig ook alweer wat op bedacht om daarin verbetering te brengen. Men kan de torpedo's reeds dadelijk onder water afschieten. Het behoeft nauwlijks gezegd, dat deze methode de afkeer van de thans gevolgde krijgsktiek in de oogen der menschheid niet zal verhoogen. Men zinkt dan, van geen kwaad bewust, zonder de bedoeling van den vijand te kunnen bespionneeren, in de diepte weg en uw graf wordt op de zelfde wijze gedolven als de op den oceaano-bodem sluimerende mijnen U bereiden.

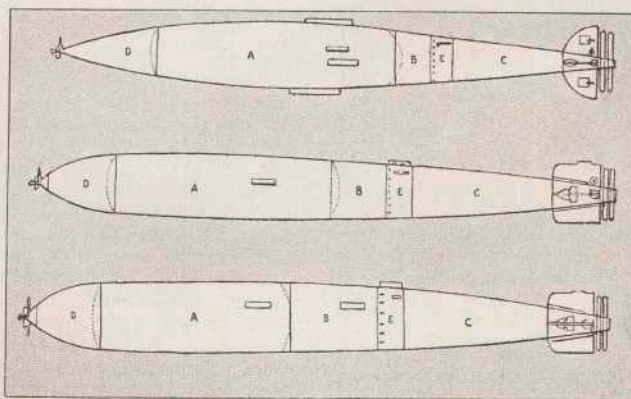
Ten slotte willen wij nog wijzen op een middel, hoe oorlogschepen zich tegen den moordaan slag van torpedo's kunnen beveiligen. In de eerste plaats door het bekleeden van den scheepsromp met netten van staalringen, die het schip als een krino-

line moeten omsluiten.

Maar alleen dan heeft deze bekleding voor de opvarenden waarde, wanneer het schip stil ligt. Onder het voortstroomen helpen geen netten, omdat zij door den waterdruk naar de oppervlakte getrokken worden. Deze netten komen als het schip voor anker ligt, ongeveer tot een diepte van 6 M. loodrecht in het water te hangen, en worden door stangen, die

horizontaal van den scheepsromp afstaan, tot op 4-7 M. lengte van het schip afgehouden. In dit geval nu mist de naderende torpedo, hare doodverspreidende werking, daar zij met de voerpunt machteloos in het net blijft steken.

Een ander middel is het uitrusten van torpedobootjagers. Dit zijn zeer kleine, snelle krijgsvaartuigen met snelvuurkanonnen etc. toegerust, die door hun enorme snelheid en lichtbewegelijkheid zich gemakkelijk om de torpedoboot flottilje kunnen heenbewegen en eerder dan groote linie- of pantser-schepen, kans hebben, de geduchte en gevreesde torpedobooten in den grond te booren.

De vijf hoofbestanddeelen van een torpedo: *a*, reservoir voor saamgeperste lucht, *b*, ruimte voor het stuurmechanisme, dat de torpedo op een bepaalde hoogte boven de wateroppervlakte houdt, *c*, staartstuk met machinetoestel, *d*, kopstuk met lading en ontploffingstoestel, *e*, ruimte voor de luchtdrukmotor.

Telegrafie zonder draad + + + + +
door Willem Wybrand. + + + + +

Met verwondering hebben vele Amsterdammers zich zeker afgevraagd, wat toch die beide reuzenmasten te beduiden hebben, die hun stakige lichamen resp. 47 en 48½ meter hoog, ver boven hun omgeving op het weiland aan het einde van den Overtoom uitsteken. Gewend om palen te zien, is de bijzondere betekenis ervan ditmaal wellicht over hunne nieuwsgierigheid heen gegleden. Maar de ingewijden wisten, dat het terrein sinds eenigen tijd in beslag is genomen door „the Marconi Inter-

(Fig. 1). MARCONI-PROEFSTATION TE AMSTERDAM.

national Marine Communication Co. Ltd uit Londen, die er proeven laat doen met de draadlooze telegrafie.

Door middel van dit proefstation, waarvan deze Engelsche instelling het agentschap opdroeg aan den heer Alfred Weiss, worden de lezers van het *Handelsblad* geregeld met het jongste financiële en politieke nieuws uit Londen op de hoogte gehouden. En dat is voor ons een ongekende gebeurtenis. Want het feit alleen, dat men door de installatie van zulk een station in staat is, om zonder eenig ander geleidmiddel dan de ether in de lucht over den oceaan te seinen over een afstand van een vollen nacht reizens, moet wel al onze

aandacht trekken en aan ons verstand een nader verklaring afvragen. Niet alleen dat deze uitvinding het thans gebruikelijk systeem van telegrafie geheel in den schaduw stelt, maar voortaan zullen daarmede ook de bezwaren verbonden aan het leggen van die kostbare transatlantische kabels opgeheven worden!

Het idee van de mogelijkheid eener draadlooze communicatie hield reeds vele hoofden bezig, toen Marconi, die in 1874 te Griffone bij Bologna geboren werd, zich op 21-jarigen leeftijd voor het eerst met proeven bezighield. En wel met zooveel succes, dat hij bij de telegrafie in Engeland spoedig steun kreeg voor zijn vinding. Zelfs werd hij door eene vereeniging, welke het gelukte een flink kapitaal daartoe te vormen, in staat gesteld, zijne proefnemingen voort te zetten. Een gedenkwaardige dag in onze cultuur geschiedenis werd 18 Januari 1903, toen het gelukte Amerika door middel van het Marconitoestel met Engeland te doen spreken. En alles is zoo vlug in werking gegaan, dat nu al, behalve in Londen, ook te New-York, Montreal, Parijs, Brussel reeds vereenigingen bestaan, die de draadlooze of vonken-telegrafie exploiteeren.

De oprichting van dit Amsterdamsch proefstation, waarmede een bewijs moest worden geleverd van de voordeelen en bruikbaarheid van het Marconistelsel, heeft van Regeeringswege thans blijikbaar geen gul onthaal te wachten. De Rijkstelegraaf waant zich hierin een concurrent op den hals geschoven en het *Handelsblad* meent, dat het hieraan te wijten is, dat de nieuwe wet op de telegrafie zoo spoedig in werking is getreden. Het blad denkt verder, dat de telegraafadministratie er zich tegen verzetten zou, dat er door dagbladen en handelshuizen van dit nieuwe publieke verkeersmiddel gebruik gemaakt wordt. En ook de heer Weiss schijnt er zoo over te denken, aangezien hij zijne instelling voorloopig een privaat karakter wil laten dragen. Daarom heeft hij met het *Handelsblad* een contract gesloten om het kosteloos, alleen tegen vergoeding der kosten van bediening, van zijn proefstation gebruik te laten maken, in afwachting dat de Regeering zelf de exploitatie zijner inrichting zal ter hand nemen of haar concessie voor openbaar gebruik verleenen. Op die wijze meent hij zich te behoeden voor tegenwerking der regeering.

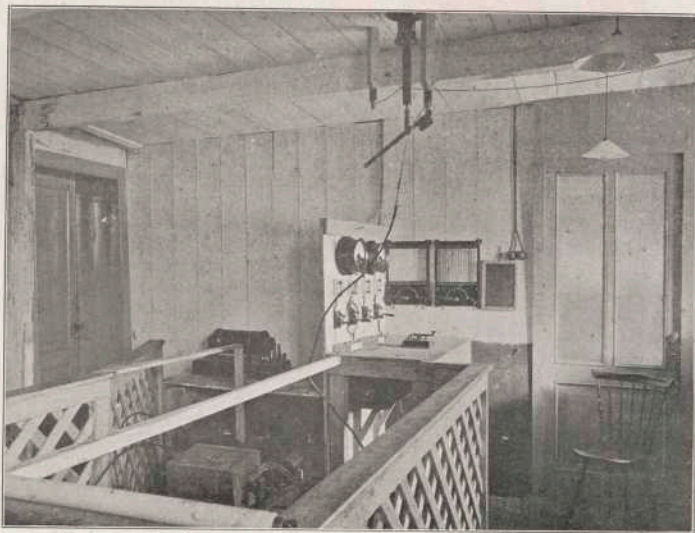
Deze geschiedenis leert wel, met welk een vreugd oud en jong Holland — wel-is-waar door het karakter der omstandigheden — nieuwe vernuftsvindingen begroet in tegenstelling met het buitenland. Men kijkt wellicht de kat nog eens liever uit den boom. De draadlooze telegrafie wordt hier te lande dus vooreerst niet dienstbaar gemaakt aan het algemeen belang. Wel is bepaald, dat onze marine-autoriteiten aan het station proefnemingen kunnen doen. Het is verder bekend genoeg, dat de marine zelf reeds op de marinewerf en de wachtschepen te Amsterdam proeven neemt met deze vinding,

VAN VERRE EN NABIJ.

echter niet met het Marconitoestel, doch met het Duitsche systeem van Slaby-Arco. Nog een derde systeem is dat van Branly-Pop, dat in Frankrijk veel toegepast wordt.

Het stelsel der draadlooze- of vonkentelegrafie berust op het verwekken van electriche vonken. Deze doen electriche trillingen ontstaan, welke zich door de ether, een zeer ijle en uiterst veerkrachtige stof, die naast de lucht het heelal doordringt, voortplanten. Door dit medium worden de electriche golven in de lucht voortgeleid naar het seinontvangend station. Nu ontstaan de seinen door het korter of langer aanhouden der stroomimpulse en deze wordt door middel van een z. g. „cohier” naar een telegraaftoestel geleid. Deze geeft de seinen door de punten en streken van het Morse alphabet weer, waarvan de juistheid bovendien nog kan worden gecontroleerd door een telefoontoestel, dat het aanslaan der electriche golven hoorbaar maakt.

De bijgaande kiekjes geven U een denkbeeld van

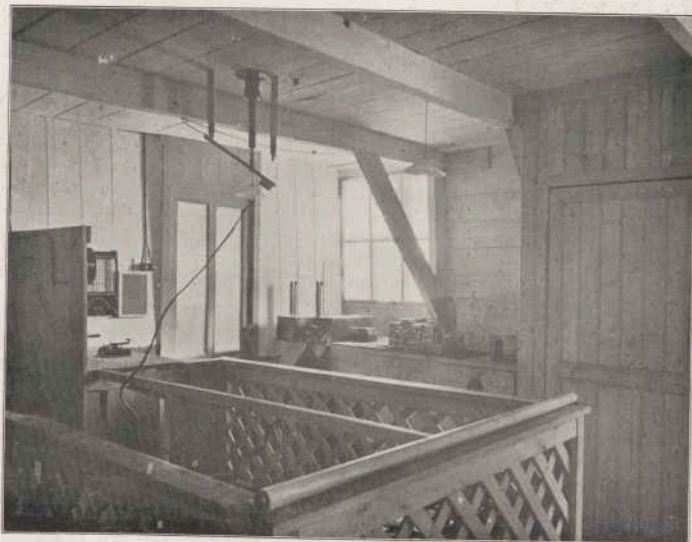

(fig. 2) VERZENDTOESTEL DER MARCONIGHAMMEN.

de inrichting van het Marconi-station. Dit staat in correspondentie met een op gelijke wijze ingericht station te Broomfield aan den overkant van de Noordzee, dat van Amsterdam uit seinen ontvangt en wederkeerig terugseint. Dit seinen en opvangen kan gelijktijdig plaats vinden.

Op het oogenblik, dat de photograafdezekiekjesnam, was het telegraafstation niet in werking, waardoor ons van binnen de werking, en juist de eigenaardigheid ervan — het overspringen der vonken, niet kon getoond worden.

De verzender (transmitting) der berichten wordt voorgesteld door fig. 2. Op dit toestel werkt de dynamo op fig. 4 zichtbaar, voor het opwekken der noodzakelijke electriche vonken. Wil men telegrafeeren, dan wordt de toets van de telegraaf neergedrukt en vormen zich electriche golvingen, die langs twaalf draden naar buiten gevoerd worden. Zoals fig. 1, het terrein aan den Overtoom, doet zien, hangen deze draden, die zich als een waaijer ontspreiden, aan een dwarsdraad, op een afstand van

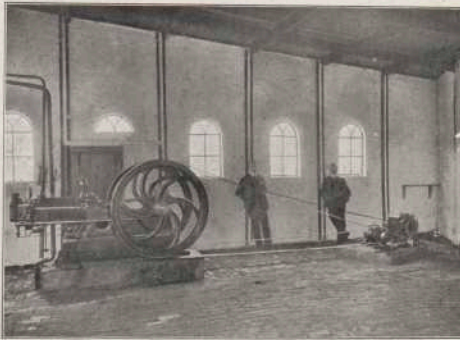

(fig. 3) ONTVANGTOESTEL DER MARCONIGHAMMEN (bij het rham.)

250 voet tusschen de beide reuzenpalen gespannen. Door een isolator aan weerszijden aan het einde dier dwarsdraad laten de verwerkte electriche golven zich niet langs die palen afleiden, maar worden direct van de uiteinden der draden in horizontale richting in de ether voortgedreven. Aan het ontvangstation worden de golven weder door het wachtende dradenstel verdicht en door de reeds genoemde kohier opgenomen, waardoor een daarmede verbonden telegraafstoel in werking komt.

De „kohier” is een buisje, gevuld met metaalpoeder, dat niet geleidend is, doch onder de inwerking der electriche golven aan elkaar gaat kleven en dan geleidend wordt, waarna door een afklopper, zoodra de golven er op gewerkt hebben, het toestel in den toestand van niet-geleider terugkeert. Het verzendtoestel en de kohier vormen te samen het hoofdbestanddeel der draadloze telegrafie.

Aan het proefstation vernamen wij, dat het seinen-

(fig. 4) DE DYNAMO.

zelfs tijdens heel stormachtig weer, nog niet de minste stoornis had verwekt. De electriche golven dringen zelfs door de dikste muren en heuvels heen.

Vroeger hing het van het toeval af, of de dépêche zijn doel door de lucht ter bestemde plaats zou bereiken of niet. Ook kon men niet verhinderen, dat de seinen onderweg door een ander ontvangtoestel onderschept werden.

Het Marconi-toestel is evenwel zóó ingericht, dat het ontvangtoestel aan het eene station alleen op de werking van het verzendtoestel van het andere station reageert. Dit is mogelijk door de inrichting der cohieren. Al komen alle andere ontvangtoestellen binnen den kring, waarin zij gevoelig zijn voor het verzendtoestel, dan zal toch alleen dat ontvangtoestel in werking gezet worden, waarvoor de dépêche bestemd is. Indien er echter een tweede toe-

stel aanwezig is, dat toevallig gelijk gestemd is, dan kan ook dit tweede toestel de marconi-grammen overnemen. Omdat te voorkomen zou men vooraf een geheim teeken-systeem voor de beide op elkaar reageerende stations kunnen afspreken.

Dat ook door mailbooten het nut dezer draadloze gemeenschap met den vasten wal is ingezien, bewijst wel het feit, dat aan boord van de stoomschepen der volgende lijnen een Marconitoestel aanwezig is ten dienste der passagiers: Allan Line, American Line, Atlantic Transport Line, Cie Transatlantique, Cunard Line, Hamburg-American Line, Norddeutscher Lloyd, Red Star Line. Deze booten kunnen dus met de havenplaatsen in verbinding staan lang voor zij op de reede aankomen.

Aan het slot van dit artikel herinneren wij er aan, dat op initiatief van den Duitschen Keizer deze zomer een internationaal congres zal gehouden worden voor draadloze telegrafie, wat zeker aan de belangen die dit moderne verkeersmiddel voor alle landen heeft, zal ten goede komen.

Een paar dagen te Venetië + + + + door J. Stamperius. + + + + +

Over een uren langen spoordijk, aan weerszijden een uitgestrekt watervlak waaruit hier en daar lage eilanden opdoken, naderden wij de Lagunenstad.

„Je neemt zeker den hôtél-omnibus,” zei mijn reisgenoot, toen wij het station binnendaverden.

Ik keek uit naar den man, die op zijn zilveren petband den naam van 't hôtél droeg, waarheen ik vooraf geschreven had: 'k zag hem spoedig tusschen een aantal van zijn kornuiten.

„Hôtél Grünewald?”

„Bitte, kommen sie mit,” zei de man, ons blijkbaar voor Duitschers houdend.

Hoe 't zoo gauw gegaan was, wisten we zelf niet recht; maar twee minuten later zaten we naast elkaar in een smal zwart schuitje, en de schipper, die er achterin, beter gezegd achterop stond, pagaaide behendig tusschen een aantal andere bootjes, die er precies zoo uitzagen als 't onze, door.

„De hôtél-omnibus,” lachte ik. 'k Had vooraf in Baedeker gestudeerd en was „op de hoogte”: „Er is in heel Venetië geen enkel paard of rijtuig te vinden.”

Wel spreekt men er van „tramways”, maar dat lijkt een beetje grootdoenerij, want 't zijn niets anders dan kleine stoombootjes, die met dezen naam aangeduid worden. Intusschen zijn die trambootjes makkelijk en goedkoop; zij varen op de groote kanalen heen en weer, daar de talloze kleinere te nauw en te ondiep voor ze zijn.

STAATSSPOOR. De beste verbinding naar VENETIË is via EMMERIK - BASEL - MILAAN.

Directe biljetten en doorgaande rijtuigen tot Milaan.

Inlichtingen aan de Informatie- en Rondreis bureaux: te Amsterdam, Raadhuisstraat hoek Heeregracht, tel. N°. 2727, te Rotterdam, Noordblaak 91, tel. N°. 1255, te Den Haag, Plaats 10, tel. N°. 2230.

HET GROOTE KANAAL.

Doch wij zaten thans niet in een „tram”, maar in een gondel en voeren 't Canal Grande in. We schoten onder een leelijke ijzeren brug door — er zijn slechts drie bruggen over 't Groote Kanaal, daarentegen 375 (zegt Baedeker, wij misten den tijd ze te tellen) over de kleinere grachten — en kwamen spoedig oogen te kort.

Hoe vreemd was het alles; dat breede water, waarop wij voeren en al die levendigheid om ons heen van barken en gondels, diesnel voorbijschoten, en vrachtschuiten, welke met lange boomen werden voortgeduwd, en „trambootjes” die telkens passeerden in vlugge vaart. Hier scheen alles op het water te leven.

De post voer in een gondel voor ons uit. Het bootje legde voor de huizen aan; de bode had zijn taseh om en gaf de brieven aan de stoep af. „Signora!” waarschuwde onze gondelier mijn reisgenoot en wees naar een bruidstoet, die juist de kerk verliet en in de gereed liggende gondels stapte.

EEN GONDEL.

Even later passeerde ons een met rouwfloers omhangen bark, waarin een lijkstond; in gondels volgde de familie.

„Morto,” zei onze gondelier, en toen wij naar hem omkeken — want als er slechts één gondelier is, staat deze achterop — maakte hij ons zijn bedoeling duidelijk door zijn hoofd op den linker-

VAN VERRE EN NABIJ.

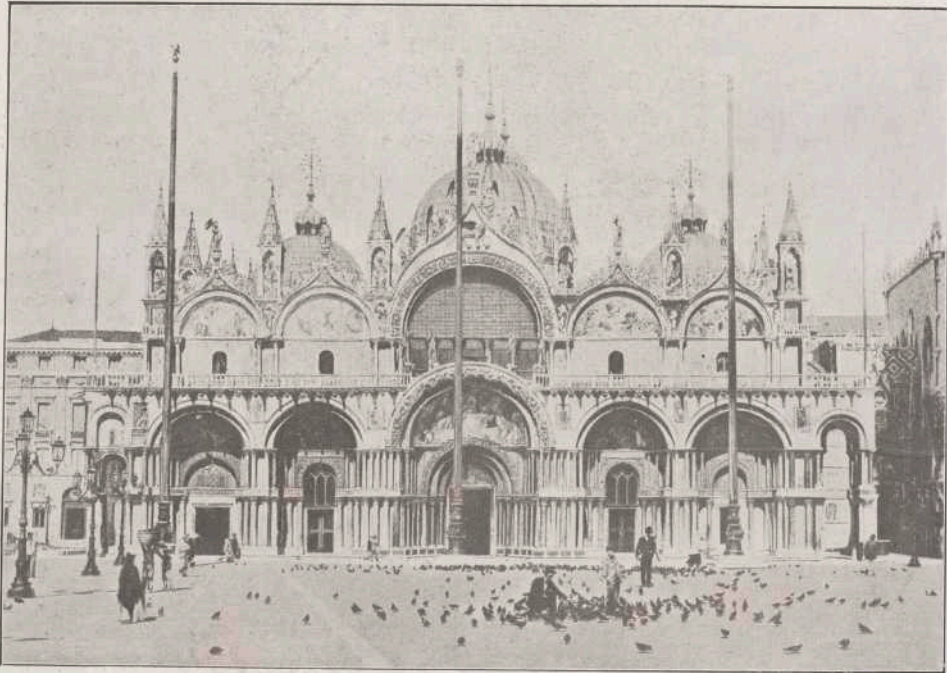
schouder te laten zakken en de oogen te sluiten.

Achter ons, eveneens van 't station, kwam een groote bark met een roef, om dezen trekschuit-termer hier te bezigen. De venstertjes waren van ijzeren tralies voorzien; daarachter zagen wij twee gevangenen zitten tusschen eenige „carabinieri” in zwarten met rood afgezetten rok en driekanten steek op het hoofd. Een drijvende dievenwagen dus. Het water scheen de weg, waarop ieder zich bewoog.

Straten zagen we niet. Op een paar plaatsen was er een smalle kade langs den waterkant; doch bijna overal stegen de gebouwen recht uit het water op.

geheel van marmer, vele kwistig met lof- en beeldwerk versierd. Doch ze hadden alle iets ouds, iets vervallens; 't witte marmer was verkleurd en verweerd, 't beeldhouwwerk op vele plaatsen afgebrokkeld. En wat ons vooral aandeed, ook de volgende dagen, was, dat de oude paleizen niet naar behooren bewoond werden. Sommige schenen wel in gedeelten verhuurd, andere waren tot werkplaatsen en magazijnen ingericht; vele ook bleken onbewoond te zijn en zagen er bijzonder verwaarloosd en vervallen uit.

De meeste huizen droegen op alle verdiepingen balkons en ik keek ter sluiks al naar Venetiaansche schoonen uit. Maar onze gondelier zag ze beter

ST. MARCUSKERK.

„De huizen schijnen hier alle van achteren aan 't water uit te komen; dat's practisch,” zei mijn reisgenoot. „k Begreep, dat ze aan den Vrijdag thuis dacht, als „de werkster” er is.

„k Denk toch, dat het de voorkant is,” antwoordde ik. De meeste woningen, vooral de oude paleizen gelijk wij er vele langs het groote kanaal zagen, staan met den voorgevel aan den waterkant. Een paar marmeren treden leiden naar den hoofdingang; eenige bont geschilderde palen met ronde koppen geven gelegenheid de gondels der bezoekers vast te leggen.

Mooie statige gebouwen waren het, die palazzo's,

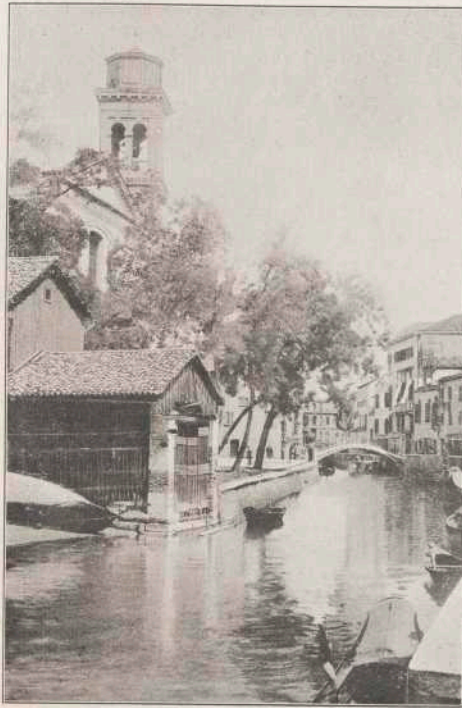
dan ik; telkens wierp hij een groet omhoog; soms klonk een heldere lach als antwoord op den kwinkslag, dien, voor ons onverstaanbaar, de gondelier naar een of ander balkon of open venster geroepen had. 't Was een vroolijke snuiter, onze schipper; met de meeste zijner collega's wisselde hij in 't voorbijvaren een uitroep, een groet of korte opmerking; en dat alles op een luiden toon, die spottend leek, hoewel we de woorden niet verstonden.

Wij verlieten na eenigen tijd het Canal Grande; behendig zwenkte de gondel een zijkanaal in en nu ging het in vluggen gang door een aantal smalle grachten, tot we voor ons hôtél stilhielden en uitstegen.

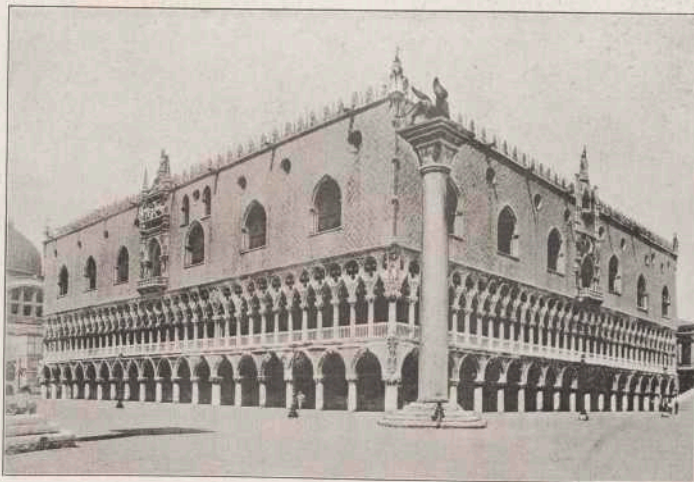
Een uurtje later stonden we weer buiten. 't Hôtel had behalve aan den waterkant ook een uitgang op een pleintje, dat we overstaken; daarop sloegen we door een paar nauwe straten den weg naar de Piazza San Marco in.

Toen we uit de schemerduistere straat kwamen, lag in schitterenden zonneglans het ruime plein voor ons. De bodem is er met groote marmerplaten belegd, die zich op de hoeken en in 't midden tot reuzen-mozaiëkfiguren samenvoegen. Langs drie zijden is de rechthoek door schoone gebouwen en marmeren paleizen ingesloten; wier voorgevels op kolonnades rusten, welke weder lange overdekte galerijen vormen. Daaronder een rij van fraaie winkels en café's, en een menigte van menschen, die in tragen gang voortsletteren of zich voor de café's neerzeten. Want hier, op het Sint Marco-plein, is de verzamelplaats der Venetiërs. Daar vereenigt zich de uitgaande wereld, daar komen des avonds allen bijeen, die de nauwestraten en de sombere huizen der eilandestad ontvluchten willen. Hier klopt de polsader van 't Venetiaansche leven.

Een aantal duiven fladderden rond of zaten in groepen op het plein bijeen.

EEN ZIJKANAAL.

DOGE-PALEIS.

Ze waren geheel tam en lieten zich uit de hand voeren. Wij deelden zaad onder de kinderen uit, die tusschen de duiven heen en weer scharrelden. 't Was een aardig gezicht, die fraai gekleede kindertjes tusschen de mooie vogels.

Aan een der hoeken van het plein stond een vierkante, van baksteen opgetrokken hooge toren. Hij staat er nu niet meer; de Campanile is 't vorig jaar ingestort.

Drie reuzenmasten staan aan de vierde zijde van het plein; daarachter verheffen zich de koepels van de Sint Marcuskerk. Wij traden binnen.

Welk een rijkdom en pracht. Welk een overdaad van beeldwerk, van versiering in goud en brons en zilver. Vloer en wanden zijn geheel van gepolijst marmer, verschillend gekleurd en op vele plaatsen verguld of als mozaiek ingelegd. Rijk en kostbaar is deze kerk; doch een

godshuis? Hoe kan men in deze schittering van glanzend marmer en blinkend goud zich nederzetten, om zijngedachten naar het Onzienlijke te wenden?

Welk een geheel anderen indruk ontvangt men dan in den Dom te Keulen; hoe wordt daar, wanneer men, klein, tusschen al die reuzenpijlers nederzit, hoe wordt dan de geest aan 't

VAN VERRE EN NABIJ.

ijdel aardsche ontvoerd! Den volgenden morgen maakten wij, met Baedeker in de hand, een wandeling. Wij wilden de stad zien en eenige kerken bezoeken. Dien morgen hebben we geleerd, wat een „warnet” van straten is. Wij dwaalden door een ongelooflijk aantal nauwe, onfrisch riekende straten en stegen, waar de uitstallingen der groenten-, fruit- en vischverkoopers nog den doorgang hielpen versperren. De naam straat paste in onze oogen voor bijna geen enkele dezer doorgangen, waarvan de meeste drie of vier naast elkaar gaande personen over de geheele breedte gevuld zijn. Slechts in een paar straten, de Merceria en de Frezzeria, vonden we mooie winkels; doch ook deze hoofdwegen, de voornaamste in Venetië, waren weinig meer dan breede stegen.

Soms was er geen ont-komen aan; we stuitten in blinde sloppen of werden door op het water uitlopende straten gedwongen op onze schreden terug te keeren. Dan sloot ik Baedeker en we vertrouwden ons aan 't geleide van een der talrijke bedelaars, die overal te vinden waren en iedere vraag door een geldstuk verduidelijkt onmiddellijk begrepen, welke taal men ook sprak. Soms ook stapten we in vredesnaam in een gondel en lieten ons varen naar de kerk, waar wij zijn wilden.

De kerken waren mooi, de meeste eenvoudiger en daardoor voor ons gevoel schooner dan de Sint-Marcuskerk. Fraaie beelden, rijke altaarstukken, beroemde schilderijen zagen we; doch... hoe weinig blijft hiervan in de herinnering hangen. 'k Zou weder Baedeker moeten opslaan, als ik verhalen wilde van den *Veronese* in de „San Sebastiano,” den *Titiaan* in de „San Maria delle Saluti” of die in de „San Maria Gloriosa dei Frari,” de *Vecchio's*, de *Bellini's* en *Tintoretto's* in de andere kerken. Hoe gaat het? Men ziet die schilderstukken en beelden; men vindt ze mooi of ook wel eens niet; en een half uur later is de indruk uitgewischt door 't vele nieuwe dat men al weder gezien heeft. Doodmoed lieten wij ons eindelijk door een gondel naar huis, d. i. naar 't hôtél terugbrengen.

's Middags voeren wij met een stoombootje naar

Lido, 't grootste der Lagunen-eilanden. 't Is de badplaats van Venetië. In den zomer moet het er zeer druk zijn, nu waren er weinig menschen en nadat wij, bewoners der Noordzee-stranden, 't water der Adriatische Zee over onze schoenen hadden laten spoelen, keerden wij naar de stad terug.

Den volgenden dag was het Zondag; en een heelen morgen voeren wij in een gondel rond. 't Was een genot zoo uren lang voort te glijden over 't donkere water der smalle grachten, langs de oude gebouwen die stil droomend aan den waterkant stonden. De gondelier noemde plichtmatig de namen der palazzo's en kerken, die we voorbij voeren, doch we luisterden maar half. Stil

lieten wij de ons omgevende schoonheid op ons inwerken; niet licht zullen wij dezen heerlijken zondagmorgen vergeten.

Aan het Doge-paleis lieten wij ons afzetten. Toen dwaalden wij door die schoone zalen, met door de meesterhanden van Rafael, Titiaan en Tintoretto bemaalde zoldering en wanden, en trachtten ons in te denken in den tijd der machtige Dogen van Venetië, die huwden met de Adriatische zee, symbool van de macht der groote koopstad. Wij bezochten de vertrekken der geheime Inquisitie en zagen de *Ponte dei Sospiri*, de „Brug der Zuchten,” waarover de arme veroordeelden naar de Staatsgevangenis aan de andere zijde werden gevoerd. Ten laatste belandden we in de kelders van het paleis en betraden de vunze hokken, waarin de ellendigen hun vonnis wachtten.... en toen haastten wij ons terug naar buiten, waar

we weder Gods heerlijken blauwen hemel zien konden.

Toen we een paar dagen later vertrokken, woei er *una tempesta* zooals de portier van 't hôtél zei. Nu, onder storm verstaan wij nog iets anders, maar 't woei toch hard genoeg en toen wij in den smallen gondel zaten, onder het kleine zwarte afdak, dat bij mooi weer thuis gelaten wordt, en de twee roeiers het lichte vaartuigje nauwelijks meester konden blijven, toen waren we toch niet zoo heel gerust. Maar we kwamen behouden aan 't station en weldra had de trein ons opgenomen, en voerde het stoomros ons mede, ver van de Lagunenstad.

BRUG DER ZUCHTEN.

Uit de natuur en 't menschenleven.

Het Kristallijnen Heiligdom + + + + door F. J. van Uildriks. + + + +

Men krijgt in de natuur dikwijls indrukken, die blijvend zijn. Kleine tooneeltjes, aardige groepeerings hechten zich vast in het geheugen, en men is in staat, ze zich weer voor den geest te roepen maanden en vaak jaren, nadat ze werden waargenomen. Gelukkig, dat het zoo is, en dat dus ook in ons vlakke land, waar grootsche natuurtooneelen zeldzaam zijn, het kleine en bescheidene bij machte is onzen geest te treffen op een wijze, die een merkteeken achterlaat.

Ieder herinnert zich zulke momenten, waarin het vogelleven of 't insectenspel, een heestergroep of een bloeiende plant, een moskussen of een varengewuif door de een of andere omstandigheid, misschien eenvoudig door iets, dat in hem, den waarnemer lag, onvergetelijk is geworden. Die worden dan geboekt in 't album met herinneringen en als een schat worden ze er bewaard.

Een glorieuse aanwinst voor zulk een collectie moet op 24 Januari j.l. ten deel gevallen zijn aan velen, die vóór het middaguur naar buiten zijn gegaan en die al wandelend of te fiets in een boomrijke streek zich hebben bewogen. Het was in de natuur onvergelykelyk schoon. Daar werd een luister ten toon gespreid, als zeldzaam is in onze winters. Juweelen en kristallen fonkelden tot aan de allerkleinste, fijnste twijgjes, dofglanzige parelslingers hadden zich om takken en om stammen heengelegd en in sublieme heerlijkheid zag op dat alles neer de zon, die van den wolkeloozen, donkerblauwen hemel nederstraalde.

Het was eenvoudig tooverachtig, zooals na de dagen van den kouden mist, op dezen Zondagmorgen de ijzel zich had vastgehecht aan alles. Verstarde tranen? Of wel lichtende oogjes, die het blijde zonlicht vingen en 't in honderdvoudig kleurenspeel terugkaatsten?

Het moet in kleine tuinen in de steden ook al wonderheerlijk zijn geweest, want daar was immers ook elk grassprietje een bundel schitterend kristal, daar ook hingen verdroogde pluimen van spiraea neer als wuivende ijsluisers, daar, even goed als ver naar buiten, moeten draadomheiningen verzilverd zijn geweest, en tegen 't blauw der lucht moeten ook daar de enkele hooge boomen in hun dicht wit schitterkleed gefonkeld hebben.

Maar o wat kan dát zijn geweest bij 't geen in 't echte bosch viel te genieten! Met lichten tred, gedragen door een innerlijk gejubel, ging

men den weg erheen, omzoomd met kristallijnen wanden, waar hoog het struikgewas het pad omsloot. De zandweg poederde onder de voeten als in zomerdagen, en alleen kristallen stippeltjes van kleine, groene sprietjes, die verzilverd waren door een ijsbekleding, gaven hem een ander aanzien, dan hij heeft op heel gewone dagen. Tot daar opeens de heiligheid van 't woud in wintertooi zich voordeed. Is dat 't verschijnsel van 't den adem inhouden, dat stokkend stilstaan is een aandoening, die iedere beweging tot iets storends maakt?

De weg, de zonnige, open weg, liep eenigszins omhoog en plotseling staat men dan vóór het bosch, dat op den heuvel ligt. Was overal op 't wijde veld het flikkerlicht van zon en ijzel als een juichkreet der natuur, hier tusschen hooge stammen hing de ernst, die ook der schaduw aandeel gunt aan 't vormen van het schoon geheel. Heel boven jubelde de goudglans over zilveren boomkruinen, maar langs de stammen zond hij smalle gouden lichten neer, en uit de wazige diepte drongen telkens zich de witbeparelde groepen struikgewas naar voren.

't Was een festijn voor de oogen, hier en ginds en overal. 't Geheel zoo treffend, zooals het in schaterend gefonkel zich verhief boven den lichtbepoederden grond, die nog heel duidelijk 't groen van mos en gras liet zien, en tevens ieder onderdeel een stralend mooi geheel. De dennen en sparren altijdgroene boomen? O neen, voorzeker niet! Ze waren wit, vandaag, wit als gelukkige bruidjes. Meermalen hebt gij ze in 't wit gezien? Ja, dat zal waar zijn! 't Sneeuwkleed drukt hen menigmaal, dat hun takken buigen. Zoo worden ze ook door kunst ons voorgesteld, als menschen ons in Kerstfeeststemming willen brengen, door een wintersch landschap af te beelden. Maar wie zou zulke heeren in een warme sneeuwpij bij een bruidje vergelijken!

Dit, dit was gansch iets anders! Ieder naaldje afzonderlijk van onze pijnen, elk fijn sprietje van de donkere sparren droeg een eigen kleedje, dat het eng omsloot, en al die zilveren vingertjes, ze werkten mee aan het voltooiën van het eenig mooie werkstuk der natuur! Waar eikenblaren, dor en geligbruin, nog aan de takjes hingen, volgde ieder lijntje van hun schoongevormden rand een zilveren spoor, dat fonkelde en in zijn eigen broos bestaan aan het tot stof bijna vergane blad een zweem van kracht en weerstand schéén te geven.

En dan de ijle berken, die hun fijne twijgen laten hangen, hoe onbeschrijfelyk en onzegbaar

schoon kwamen zij uit tegen den achtergrond van 't blauw der lucht! Het was al licht en glorie, en als alle licht en glorie was, helaas, ook deze glans slechts kort van duur!

Vroeg oud worden in Japan + + +
door F. J. van Uildriks. + + + + +

Dat de vrouwen in Japan veel zorg aan haar kapsel besteden, is van algemeene bekendheid en dat zij 's nachts op kleine houten bankjes met een uitholling voor het hoofd dat kundig samenstel van doffen en rollen, strikken en lintjes, laten rusten, is ook te lezen in alle mogelijke reisbeschrijvingen uit het land van den Mikado. Maar niet altijd wordt daarbij gewag gemaakt van de zeer bijzondere betekenis, die het ingewikkelde kapsel heeft voor de leeftijd-bepaling der draagsters.

De étiquette, een strenge leidsvrouw in Japan, regelt de dracht van het haar. Meisjes en jonge vrouwen tusschen het 8ste en het 28ste jaar toonen in het haar, hoe oud ze zijn, want veertien verschillende kapsels zijn er voor die twintig levensjaren in gebruik. Na het 28ste wordt een vrouw niet meer als jong beschouwd, en zij begint het kapsel te dragen, waaraan zij tot haar dood toe trouw zal blijven; ze is dan ingelijfd in 't corps der vrouwen op leeftijd; de rijen der jonge meisjes zijn voor haar gesloten, en onder de getrouwde dames heeft zij zich te scharen aan de zijde van de ouderen van dagen.

Die laatste plaats is bijna regel voor de 28-jarige, want ongetrouwd blijven weinig meisjes in het land, waar men onder de ongeveer 45 miljoen inwoners meer mannen telt dan vrouwen. Hoe het leven van de vrouwen en meisjes verloopt in 't land der Rijzende Zon is onlangs op zeer belangwekkende manier beschreven door freule A. von Schmidt auf Altenstadt, die van haar indrukken, op een reis naar Japan in 1902 verkregen, ons vertelt in haar boek „Van het land der Rijzende Zon.“

Zij leidt haar lezers binnen in de Japansche huishouding, in groote modemagazijnen, in de keuken en de kinderkamer en thans, nu de oorlog in de huizen en de harten van de vriendelijke en elegante vrouwtjes zooveel zorg en zooveel leed gebracht heeft, zal het werk van deze moedige reizigster zonder twijfel een groot aantal lezers vinden.

Dat een Europeesche vrouw zonder mannelijk geleide, alleen door een oudere vriendin vergezeld, zoo'n verre, aan bezwaren rijke reis ondernam, moet in de gemoederen der dames uit Japan wel groote verbazing hebben gewekt. De verhouding tot den heer en meester, die haar echtgenoot is, maakt daar de vrouw volkomen van den man afhankelijk, en ofschoon de Japansche vrouw een uitmuntende opvoedster van haar kinderen en een model-huisvrouw is, wordt zij door den man als een wezen van een lager soort beschouwd, en hij schroomt niet, haar die meening telkens duidelijk

te laten merken. „Gaat een echtpaar samen uit“, zoo lezen wij in het genoemde reisverhaal, „dan stapt mijnheer in zijn riksja (het tweewielig wagentje, dat door een koelie wordt getrokken en 't meest gewone vervoermiddel is in Japan) en rijdt weg, terwijl mevrouw maar zien moet, hoe zij de hare bereikt en achter hem aanrijdt; dezelfde volgorde geldt bij het binnentreden van een vertrek. Men ziet haar op reis sjouwen met de bagage van haar heer en meester en zijn sigarette aansteken. Voor de vrouw is er maar één gebod: gehoorzamen; als kind aan haar ouders, als vrouw aan haar man en als moeder aan haar zoon.“

Verwonderlijk is het dus niet, dat onder de meer ontwikkelde vrouwen een streven zich begint te doen gelden naar meer vrijheid en naar een hooger standpunt, meer gelijk aan dat, hetwelk haar zusters in de westersche maatschappij innemen. Het peil van 't geestelijk leven zou er slechts bij kunnen winnen, als dat streven succes had, en zeker zal niemand in ernst kunnen meenen, dat de gratie en de bekoorlijkheid der Japansche daardoor gevaar loopen.

Want dat bij den tegenwoordigen gang van zaken de Japansche dames veel aantrekkelijks hebben, is een feit, dat door geen enkel beschrijver van het leven in Japan wordt verzwegen. Of gij een Engelschman of een Amerikaan, een Franschman of een Duitscher hoort over zijn ervaringen op reis in 't land van den Mikado en bij een langer verblijf in 't binnenland zoowel als in de eene of andere havenplaats, altijd klinkt u lof tegen voor de welwillende hulpvaardigheid, de vriendelijkheid en de gratie van de kleine kimono-dames. Ook onze Nederlandsche reizigster maakt daarop geen uitzondering.

„Charming,“ zegt ze, „is de Japansche dame van geboorte met haar fijn besneden gezichtje, haar tener figuurtje en haar zachten glimlach; charming is ook de ronde, schalksche, altijd lachende nesam (dienstbode); charming het vrouwtje uit het volk in haar eenvoudige, grijze kimono met haar kindje op den rug, en charming is de elegante geisha of het theehuismeisje met haar kostbare obi (ceintuur) en haar ingewikkeld, glanzig kapsel.“

Die obi of ceintuur speelt een hoofdrol bij het toilet der dames; aan dat kleedingstuk besteedt ze bijna evenveel zorg als aan haar kapsel en, evenals dit laatste, wisselt ook de obi met den leeftijd der draagster. Met de jaren wordt de kleur stemmiger, en de omvang van de groote, achter gedragen strikken kleiner. Ook hierbij zijn er veertien verschillende manieren om de obi te strikken, en meestal wordt de hulp van de nesam ingeroepen bij het strikken van die ellenlange reep brocaat, met een effen stof gevoerd en met watten gevuld, die, om het oneerbiedig uit te drukken, wel wat op een laag gedragen ransel lijkt.

Die obi wordt over de kimono gedragen, het bovenkleed, dat aan den hals van rechts naar links over elkaar geslagen een gedeelte van hals en borst onbedekt laat, waar een reep brokaat

of zijde, als binnenkraag gedragen, dient tot aanvulling. Des zomers draagt men één kimono. 's winters drie over elkaar. Op sommige kimono's ontdekt men aan den buitenkant witte pluisjes, alsof de draagster in de buurt van een baal watten of kapok is geweest. Men beschouwt dit als een teeken van weelde; de kimono is dan namelijk met zijden watten gevoerd, die de eigenschap hebben, door de mazen van krip of zijde heen te dringen. En weelde ten toon spreiden schijnt ook in het Verre Oosten iets begeerlijks, daarin komen oosterlingen en westerlingen overeen. Gelukkig, dat bij ons geen distinctief in kapsel of ceintuur bestaat, dat iemand stempelt tot een oude vrouw, als viermaal zeven jaren over u zijn heengegaan. Wij zien te dikwijls, dat de beste levensjaren dan pas aanbreken. voor de vrouwen evengoed als voor de mannen. Maar de Japansche kent de vreugde en het heil niet, die gelegen zijn in veel beweging in de open lucht, beoefening van sport is voor haar een volkomen onbekende zaak.

Huisvogels + + + + + + + + +
door Dé. + + + + + + + + +

II.

Vooral in Tyrol werd de gele zanger met geestdrift ontvangen en in het marktvlak Imst, in het Ober-Imst-dal, waren het vooral de bergwerkers, die zich toelegden op de kunst, om deze vogels te doen voortplanten. — Het duurde dan ook niet lang of dit stadje was het middelpunt van den handel in kanariëvogels. Verschillende omstandigheden werkten er toe mede. — Ten eerste verlaten de bewoners van het Ober-Imst-dal dikwijls hun land om in den vreemde, rondzwerfende, op allerlei wijzen hun brood te verdienen; ten tweede hebben zij gedurende den langen wintertijd gelegenheid zich te huis in het een of ander te oefenen, en ten derde bezitten zij een aangeboren behendigheid in het kweeken, verzorgen, tam maken en africhten van het gevederd volkje. — Jaarlijks vormden zich kleine handelsverenigingen; ieder die zich er bij wilde aansluiten, moest b. v. zeventig à honderd ducaten betalen, waarvoor in Imst en verscheidene andere plaatsen in Duitschland en Zwitserland, jonge kanariëvogels werden aangekocht die zij dan onderrichtten en tam maakten. — Wanneer de dieren groot waren gingen mannen en jongelingen, van wie men met zekerheid wist dat zij voor hun taak geschikt waren, met die handelaar waar de wij de wereld in. Het „uittrekken” der vogelkooiers geschiedde meestal Portiuncale en Lamenzidag (dat is 2—10 Augustus) en dit werd als een volksfeestdag beschouwd.

Nadat de geestelijke het reisgezelschap gezegend had, gaf het zich op weg, tot aan het eerstvolgende dorp, door muziek en volk begeleid. Tot Donauwerth reisden de kooplieden samen, maar daar aangekomen scheidden zich hun wegen en volgde ieder den hem aangewezen weg. — Zij

bleven niet binnen de grenzen van Duitschland, maar trokken naar Nederland, België, Frankrijk, Rusland, ja zelfs Turkije en Syrië bezochten zij met hunne waar. Dikwijls deden zij zeer goeden zaken en keerden met gevulden buidel terug. — Het jaar 1740 vooral was bijzonder voordelig.

Heden ten dage noemt men nog in verscheidene streken de kanariëvogels: „Tyrolervogels”, ofschoon in Imst de kanaries niet meer op groote schaal gefokt worden. Ik heb nu de geschiedenis van de kanarie verteld: hoe die uit zijn geboortegrond naar andere landen overgebracht, in kooien gezet en voornamelijk door de Tyrolers verspreid werd.

Thans willen wij eens nagaan, hoe dit vogeltje op zijn reis door de gansche wereld, door de verschillende natieën wordt verzorgd, op welke verschillende wijzen men het opvoedde en liet voortplanten.

Laat ons eerst den Tyroler vogel eens beschouwen. Hij is met den kanarie, dien wij kennen, niet meer te vergelijken.

Vroeger hing de waarde af van de schoonheid van kleur en teekening zijner veeren, de sierlijkheid van zijn klein lichaam en daaruit volgt, dat zij in kooien, die aan alle kanten van tralies voorzien waren, te pronk werden gezet. Veel minder kostbaar was de zingende kanarie. Het lied van den vogel was hier een op prijs gestelde bijzaak. De dames uit de 17de eeuw beschouwden den kanarie meer als een toilet artikel. Het was een tijdlang de mode onder de vrouwen, om des Zondags of bij andere feestelijke gelegenheden zulk een vogel op den rechter wijsvinger te dragen.

Daarmede opgesierd, ontvingen ze bezoeken, lieten zich haar portret schilderen en de beleefdheid eischte bijna, dat de bezoekers naar den welstand van de gevederde liéveling hunner gastvrouw informeerde; dikwijls brachten zij eenige snoeperijen voor deze mede — de kanarie was toen een soort speelgoed voor volwassen menschen; of hij mooi of leelijk zong, kwam er niet op aan.

Uit dezen Tyroler vogel nu hebben de Hollanders, de Engelschen en de Duitschers (deze laatsten begonnen er mede te Andreasberg) drie verschillende soorten doen ontstaan. Bij de Hollanders veranderde vooral het voorkomen van den kanarie, bij de Engelschen de kleur; de Duitschers wisten er de beste zangers van te maken.

De Hollandsche kanarie is, zooals wij allen weten, een geel vogeltje met een kleinen kop, dat er doorgaans niet zeer opgewekt uitziet. Hij staat wat hoog op de pooten, de hoogte is ongeveer 16 à 18 cM., dat is een derde meer dan die der duitsche kanaries. Velen hebben een kuif en zitten dik in de veeren. De borst- en rugveeren zijn bijzonder lang en eenigszins wollig, soms zelfs gekruld.

De schouderveeren staan vrij sterk uit en men noemt deze daarom epanletten. Zijn die buitengewoon groot dan is het „een trompetter.”

PÆDAGOGIEK,

onder redactie van J. STAMPERIUS, Baarn.

Het Teekenen in de Huiskamer + + door J. van Dijk. + + + + +

(Slot).

Bij het lezen van het vorig gedeelte van dit artikel zal menigeen bij zichzelf gezegd hebben: „O, stellig, zulke schetsjes zijn een prachtig opvoedings- en onderwijsmiddel; maar... ikzelf ben niet ervaren in dat genre van teekenen. Als ik beproef een hondje op 't papier te brengen, dan lijkt het meer op een geit of op een paard, soms wel op een dier, dat in heel *Artis* niet te vinden is.”

Zeer juist gezegd: en zóó moeten de meeste menschen spreken. Want wij *zien* veel, maar *merken* weinig op. De werking *zien* is zoo lijdend... daarentegen, *bemerken* is zeer bedrijvend. Moest men aan een teekenaar van beroep onverhoeds vragen om van buiten te teekenen: een paard voor een rijtuig gespannen, met op den bok een koetsier, en dit alles vlak vóór den kop gezien... „k wed, dat die artist er nog last mee zou hebben.

Hadden wij maar eens het tiende part lijntjes gezet als woorden geschreven, welke vaardigheid zouden wij nu bezitten in het teekenen! Zie toch eens aan welk verschil van zekerheid in onze hand bestaat tusschen schrijven en teekenen. Als wij eene letter, bv. de hoofdletter *W* willen schrijven, zijn wij op voorhand verzekerd, dat we wezenlijk eene *W* in goeden vorm zullen voorbrengen. Wanneer men ons een woord dicteert, zoo ontbreekt hieraan geen enkele letter. Hebben wij eenen zin, een geheel opstel te schrijven, zoo faalt daarin geen enkel woord. Maar anders is het gesteld, wanneer wij onzen kinderen een paardje willen voorteekenen: wij brengen alsdan maar al te dikwijls een hondje of wat ergers voor den dag. En nog jammerlijker is 't, wanneer we een groepje voorstellen moeten: we weten waarachtig niet waar ergens boom, schaaap of herder te plaatsen.

En nochtans, teekenen is gemakkelijker dan schrijven. O! glimlach zoo ongeloofig niet, als 't u belieft; vergelijk liever de veelvuldige en ingewikkelde schriftvormen, zoo van hoofd- als van kleine letters, met de zeer gemakkelijke, eenvoudige teekenelementen, welke zich bepalen tot de rechte lijn, den cirkel, de ellips en de spiraal.

Maar kom, niet langer geredeneerd daarover, en laat uzelfen liever met eigen oogen overtuigen, dat teekenen gemakkelijker is dan schrijven. Toch een enkel woordje nog: wij bedoelen geen kunstteekenen, evenmin als kunstschrift of calligraphie; er is hier alleenlijk sprak van practische schetsteekeningen.

De groote reden, waarom de hondjes, die wij teekenen, op paarden gelijken, en de paarden weer op kalveren, is te wijten aan de grillige, onbepaalde en nietsbeduidende futsellijntjes, welke wij in onze tafereeltjes bezigen, in plaats van de massa weer te geven in eenvoudige, welbepaalde en betekenisvolle lijnen.

Het hoofdelement in het teekenen is de rechte lijn. Hiermede zijn wonderen te verrichten — op bord en papier natuurlijk — als men ze maar goed weet te plaatsen. Zoo'n eenvoudig recht lijntje wordt een wandelstok, een zweepje, een floret, een halter, al naar het puntje of het streepje, dat er bijkomt. Met drieën of vieren vereenigd, vormen zij vork, tafel, stoel, pet of hoed. Nog meerder in getal, zoo doen zij ladders, klimtouwen, hekken, schutsels en muren in baksteen te voorschijn komen. Och! daar kwam geen eind aan, moest ik het al opnoemen, wat men met de rechte lijntjes maken kan. Ik vraag u dus verschooning, zoo ik niet gewaag van deuren, vensters, kasten, doozen, huizen, molens of schepen. Ik wil liever nog iets aanroeren, dat voor vrij moeilijk reeds aanzien wordt: het teekenen van verschillende boomvormen. Als ik b.v. een populier (1) wil voorstellen, zoo trek ik eerst eene rechte lijn, fijn van boven en dik van onder voor den stam; rechts en links hiervan eene parallele lijn, iets korter; hiernaevens nog een paar lijntjes, wederom wat korter, en onderaan den stam een liggend streepje om den voet van den boom te beteekenen. Als ge nu twee of drie van die popelboomen (2) nevensen

1.

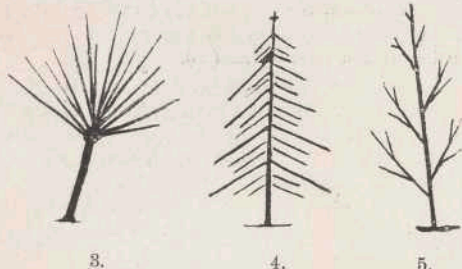
2.

geteekend hebt, en ge houdt ze dan op een afstand van u, dan zult ge onwillekeurig uitroepen: „Maar zie toch, wat effect in die rechte lijntjes!”

Ook andere boomsoorten kunnen met rechte lijntjes geteekend worden. Vooreerst een knotwilg (3) met zijnen

PÆDAGOGIEK.

dikken stam, die bovenaan een knobbel heeft, waarop takken uitstralen, fel gelijkende op het geraamte van een doorgewaaiden regenscherm; — en ook een denneboom (4) met zijn neêrhangende takken en die een prachtige kerstboom kan worden, behangen met speel- en lekergoed; — en ook een perelaar (5) in piramidevorm, die

3.

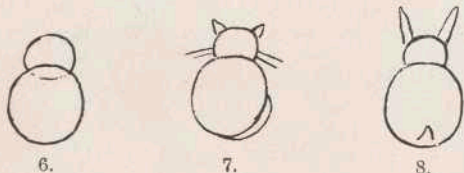
4.

5.

een rijken oogst belooft, want zie, hoe talrijk de botten zijn.

Moet ik nu vertellen, dat er met een vierkantje kan gemaakt worden: een hoogen hoed, een venstertje, eene eetkast, een dambord, matjes, lijsten, enz. enz.? En welke mooie dingen men maken kan met kringetjes: een ringetje, een knoop, een uurwerk, een wagenrad, een katrol, een kers?

Toch wil ik even stilblijven bij hetgeen groeien kan uit ongelijke kringetjes. (6) Daar hebt ge een katje, (7) dat op zijn pootjes ineengedoken zit met den rug naar ons gekeerd; me dunkt, ik hoor het spinnen.... Daar hebt ge ook een konijntje; (8) het onnoozel ding heeft

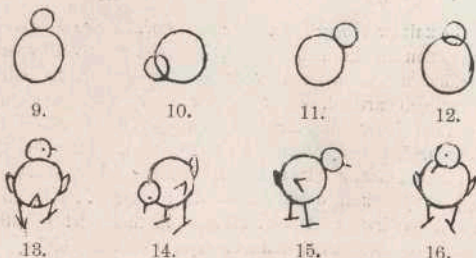

6.

7.

8.

geen erg, dat wij het zoo dicht te na komen. Een heel nest kuikentjes (9—16) komt daar ook aan, altemaal broertjes en zusjes, pikkend en piepend:

9.

10.

11.

12.

13.

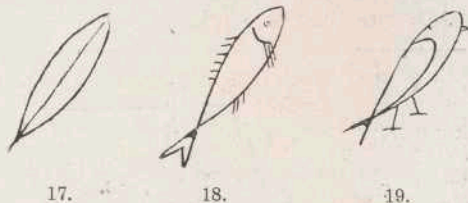
14.

15.

16.

Eene aandachtige beschouwing van ellips en eivorm helpt ons hieruit vele vormen afleiden, waartusschen

we noemen: een boomblad (17), lijkt het niet op een laurierblad?; — een visch (18), een algemeene vorm: hij kan spiering, rietvoor of haring heeten; een vogel: (19), weer een algemeene vorm: maar met een korten, dikken bek wordt hij een zaadpikker; (20) met den langen scherpen snavel, een insecteneter (21); met een kuifje gelijkt hij een leeuwerik (22).

17.

18.

19.

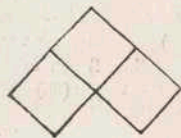

20.

21.

22.

Tot hertoe hebben wij vormen behandeld, die wij *algemeen* noemden. Een boom, een visch, een vogel... daarin is weinig physionomie. Maar een hond, een geit, een paard... Welnu, dat is niets moeilijker. 'k Ga dit bewijzen zonder veel woorden ervoor koud te maken. Ik studeer eerst de koppen van deze dieren, want de kop is het voornaamste, het meest karakteristieke deel van het dier. Daarvoor zet ik dus drie vierkanten (23) schuins in eene hoekvormige richting; en met twee, drie lijnen (met daarbij een paar streepjes voor het oor) verkrijgen wij de silhouetten der gevraagde koppen (24, 25, 26).

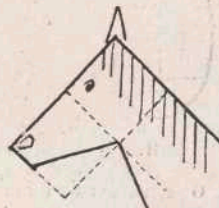
23.

24.

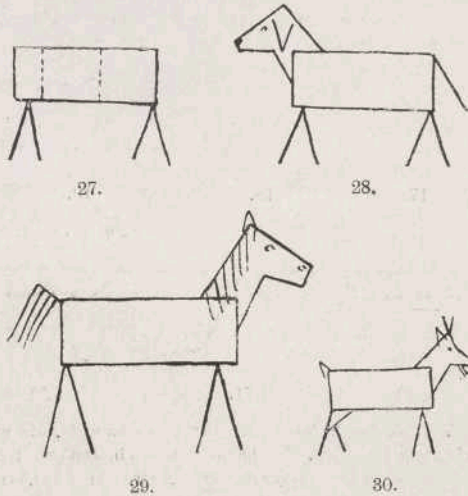
25.

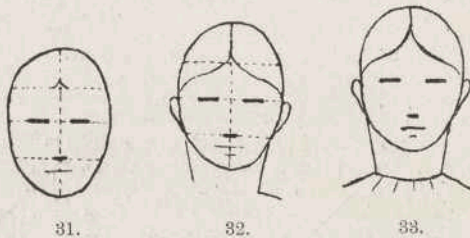
26.

Om nu deze dieren op hun vier pooten volledig af te werken, passen wij elken kop op eenen zelfden romp (een echte passe-partout), eenen rechthoek (27) van $2\frac{1}{2} \times 1$, met daaronder vier streepjes voor de pooten.

Hieraan hangen we nu den staart, kort of lang, hangend of zweepend, al naar het dier, dat we willen beduiden (28, 29, 30).

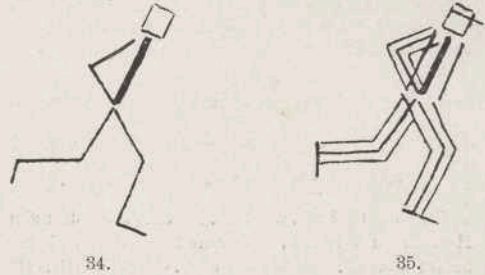
Portretten maken! Dat zal zich wel moeten bepalen tot het fatsoenlijk voorstellen van een menschelijk gelaat. Welnu, dat is veel gemakkelijker nog dan hondjes of geiten te teekenen. Begin maar met een eivorm, in vier gedeeld (31); als ge nu opmerkt, dat de oogen in 't midden van het hoofd staan, dat de neus een vierde hoogte lang is, dat de mond op het bovenste derde van de onderste verdeling is ingesneden, dat de ooren ééne verdeling, heel de hoogte van den neus, innemen, dat de haarlokken niet lager dan het bovenste vierde op 't voorhoofd dalen... (32) dan kunt ge van buiten ('k ging bijna zeggen: blindelings!) een menschenhoofd teekenen, en altijd even fatsoenlijk (33).

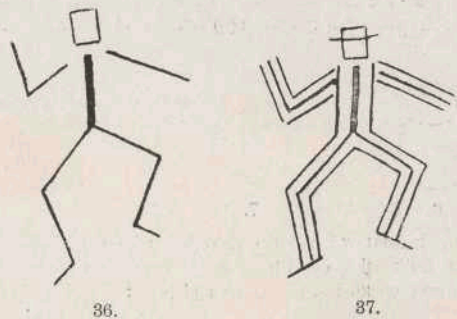
Over het schetsen van persoontjes is de vorige maal reeds gewaagd; maar 't zal den lezer wel bevallen, hoop ik, nog een paar proeven te zien met deze figuur-

tjes, die wij nu in volle beweging zullen voorstellen en eens anders behandelen.

'k Wil een looper teekenen: dan maak ik vooreerst zijn geraamte (34) in brutale, maar waarschijnlijke proportie. Ik kleed dat geraamte met een jas en eene broek van zeer goedkoope stof: deze kost maar eenige streepjes, één langs beide kanten van romp, dijen, kuiten en armen. Met een streepje zet ik het manneken nog eene pet op, en laat hem nu maar loopen: hij zal geen kou meer vatten (35).

Op die wijze kan ik allerlei standen en bewegingen vertolken. Nog één voorbeeld: een danser. Wederom het geraamte, (36) ik kleed het nogmaals aan met een complet van 't zelfde laken als daar straks (37). Teeken dat met buskool of krijt op bord of papier en bezie uwe teekeningen op 'een afstandje: die rechte lijntjes *leven!*

Ge zult wel begrijpen, geachte lezer, dat we daarover lang zouden kunnen praten, en vele, zeer vele voorbeelden aanhalen en uitwerken; doch een artikel blijft maar een artikel, en kan nooit handleiding worden. Ik raad ieder, die zich dit schietsteekenen wil eigen maken, het een of ander werk desuangaande in te studeeren. Natuurlijk, dat zulke kennis niet in veertien dagen tijds kan opgedaan worden; nochtans, met alle dagen een kwartiertje oefening — methodisch! — zult ge na eenige maanden flinkweg drie of vier gelijkende figuurtjes per minuut kunnen schetsen.

Naschrift. Wij hebben ons gehaast, deze bijdrage nog vóór het einde van den winter te plaatsen. Wanneer weder de lange avonden komen, willen wij nogmaals bij den schrijver aankloppen om nog iets over het teekenen door en voor kinderen te vernemen.

Wie intusschen de teekensmethode van den heer J. VAN DUCK, die hoofd eener school te Antwerpen is, nader wil leeren kennen, raden wij ten zeerste aan zich zijn „*Teekenvoorbeelden voor school en huis*,” (10 boekjes à 12½ cent) aan te schaffen. Ook het aardige geïllustreerde werkje „*Teekenlessen van Grootvader*” is een kennismaking overwaard. Uitgever is de heer VAN LOOY te Amsterdam.

J. S.

Betrekkingen voor Jongens en + + +
Meisjes. + + + + + + + + + +

Naar Zee.

III.

(Stuurman ter koopvaardij. *Vervolg*.)

Wat in 't vorig nummer omtrent de betrekking van stuurman bij de koopvaardij is medegedeeld, zullen wij thans — ook naar aanleiding van vragen om nadere inlichtingen — nog met enkele bijzonderheden aanvullen.

Omtrent de *opleiding* is onze kapitein, vóór zoover het Amsterdam betreft, tamelijk volledig geweest. Op verzoek geven wij nog de programma's der toelatingsexamens aan de „Kweekschool voor de Zeevaart” en aan de „Zeevaartschool.” Ter vergelijking zetten wij ze nevens elkander.

Kweekschool.

Vaardigheid in het lezen; het schrijven van een goede leesbare hand.

Nederl. taal. Eenvoudige taal- en rekenkundige ontleding. Zuiver schrijven, naar aanleiding van een gemakkelijk dictée. Het maken van een opstel, zonder grove fouten, over een eenvoudig onderwerp.

Fransche taal. De beginselen, met inbegrip der meest voorkomende onregelmatige werkwoorden, en eenige bedrevenheid in het verstaan der taal, blijkende uit de vertaling van eenvoudige zinnen van het Hollandsch in het Fransch en het opschrijven van een gemakkelijk dictée, alsmede het lezen en vertalen van een eenvoudig stuk.

Aardrijkskunde. Kennis der aardrijksk. van Nederland en zijne overzeesche bezittin-

Zeevaartschool.

Nederlandsch. Voldoende kennis van de spelling en van de voornaamste taalregels, blijkende uit het opschrijven van een dictaat. Goed lezen, met verklaring van het gelezene.

Fransch. Beginselen der kennis van de Fransche taal, blijkende uit de vertaling van eenvoudige zinnen uit het Nederlandsch in het Fransch, en van een eenvoudig stuk uit het Fransch in het Nederlandsch.

Duitsch en Engelsch. Beginselen, blijkende uit de vertaling van eenvoudige zinnen van die talen in het Nederlandsch.

Aardrijkskunde. De kennis van Nederland; algemeene topographische kennis van

gen. Algemeen overzicht van Europa.

Geschiedenis. Kennis der vaderlandsche geschiedenis tot en met het jaar 1648.

Rakenkunde. Goed begrip van ons talstelsel. Kennis van de hoofdbewerkingen met geheele getallen, gewone en tiendeelige breuken, van het metriek stelsel en der voornaamste eigenschappen van de evenredigheden, het vaardig en goed oplossen van eenvoudige toepasselijke vraagstukken

Stelkunde. Hoofdtregels met geheele en gebroken vormen; ontbinding in factoren; het zoeken van den grootsten gemeenen deeler en van het kleinste gemeene veelvoud.

Meetkunde. Lijnen en hoeken; gelijk- en gelijkvormigheid van drie- en veelhoeken; en de evenredigheid van lijnen.

Europa en van Nederland's overzeesche bezittingen.

Rekenkunde. Grondige kennis, blijkende uit het oordeelkundig gebruik van de hoofdbewerkingen met geheele getallen, gewone en tiendeelige breuken. Metriek stelsel. Oplossen van vraagstukken waarin evenredigheden te pas komen.

Algebra. Hoofdbewerkingen met geheele vormen. Goed begrip van positieven en negatieven toestand. Merkwaaardige produkten van veeltermen. Eenvoudigste vergelijkingen van den eersten graad met een onbekende.

Meetkunde. De beginselen tot en met de gelijk- en gelijkvormigheid van driehoeken. Evenredigheid van lijnen.

't Verschil is blijkbaar niet groot; wat ook hieruit is op te maken, dat de Zeevaartschool, als er voldoende plaats is, zonder examen de jongelui aanneemt, die aan het toelatingsexamen voor de Kweekschool voldeden doch er niet werden geplaatst. Alleen is er dan nog een aanvulling-examentje in Duitsch en Engelsch noodig.

Beide inrichtingen laten zonder examen hen toe, die een voldoende examen voor adelborst deden, doch wegens gebrek aan plaats op het Instituut voor de Marine te Willemsoord niet konden worden opgenomen.

Op beide scholen worden de ouders door het reglement verplicht tot restitutie, wanneer de leerling eigenmachtig vóór het einde van den leertijd de inrichting verlaat of wegens wangedrag wordt weggezonden. Deze restitutie bedraagt f 10.— voor elke maand, welke de knaap op de school heeft doorgebracht.

De *Zeevaartschool te Rotterdam*, gelegen aan de Westervhaven naast het „Zeeamanshuis”, komt in verschillende opzichten met de gelijknamige inrichting in de hoofdstad overeen.

„Het onderwijs is er goed; de tucht streng. Mijn jongen beviel het er uitstekend,” schrijft ons iemand, wiens zoon er kort geleden opgeleid werd.

De cursus is tweejarig. Aangifte vóór den 1en Juli. De candidaten, die op 1 September d. a. v. den leeftijd van 14 reeds maar dien van 17 nog niet bereikt dienen te hebben, moeten een goede gezondheid genieten en een voldoende gezichtsscherpte bezitten, benevens het vermogen om kleuren te onderscheiden.

De eischen voor het toelatingsexamen zijn:

a. het schrijven van een leesbare hand; b. kennis van

MUZIEK.

de gronden der Nederlandsche taal; c. kennis van de beginselen der Engelsche, Fransche en Hoogduitsche talen, bestaande in het vertalen van gemakkelijke stukken uit die talen in de Nederlandsche taal; d. eenige kennis van aardrijkskunde; e. vlug rekenen met gewone en tiendeelige breuken en kennis van de voornaamste eigenschappen der evenredigheden; f. het metrieke stelsel; g. kennis van de beginselen der algebra, bestaande in de hoofdbewerkingen met geheele vormen, ontbinding in factoren, grootste gemeene deeler en kleinste gemeene veelvoud, benevens de vergelijkingen van den eersten graad met een onbekende; h. kennis van de beginselen der vlakke meetkunde tot de gelijkvormigheid van driehoeken.

Jaarlijks vóór den 1en Juli heeft er bij advertentie in de N. Rott. Courant een oproeping plaats van jongelieden, die tot den twee-jarigen cursus wenschen te worden toegelaten. Inschrijving bij den directeur.

Het schoolgeld bedraagt f50 per jaar, buiten de boeken. De ouders zorgen zelf voor kost en inwoning; aan de school bestaat daartoe geen gelegenheid.

Iemand, wiens zoon aan deze Zeevaartschool zijn

opleiding ontving, meldt ons omtrent de kosten het volgende.

„Nadat mijn jongen, die hier in de 3e klasse der Hoogere-Burgerschool geplaatst was, met goed gevolg het toelatings-examen had afgelegd, raadpleegde ik een der leeraren van de school. Deze ried mij ten sterkste hem bij beschaafde lieden in huis te doen, daar opvoeding en beschaving factoren van groot gewicht zijn met het oog op de verdere bestemming der jongelui. Ik heb dezen raad gevolgd en maakte accoord voor f40 's maands, buiten de wasch.

Op de school wordt een uniform gedragen, welke f48 kostte, waarbij twee werkpakken kwamen van f5 elk. Daar de cursus twee jaar duurt, komen de jongelui niet met één uniform toe; mijn zoon heeft er in dien tijd vier gehad.

Het schoolgeld is f50 per jaar. Voor boeken heb ik in de twee jaar ruim f80 uitgegeven.”

(Slot volgt).
J. S.

MUZIEK,

onder redactie van W. J. CORVER, Amsterdam.

De Bruid der Zee. + + + + +

Jan Blockx als componist en Nestor de Fièrè als librettist, hebben in „De Bruid der Zee” een werk geleverd dat pakt, dat bezighoudt en wat de locale kleur betreft, van beiden als welgeslaagd mag geroemd worden.

De inhoud van het „zangspel”, zooals de Vlamingen het noemen, (beide meesters zijn Vlamingers), is niet diepzinnig of hoog, heeft geen gewilde strekking, doch loopt vloeiend en gemakkelijk. De personen blijven hun karakter trouw. Het speelt aan zee in een, in het duin gelegen plaatsje. Een in ochtendnevelen gehuld gezicht op de haven met visschersvaartuigen, biedt het eerste bedrijf. Arrie, een jonge visscher, is op de schuit van Peter Wulff, zijn patroon, bezig als hem Kerlien, de dochter van Wulff, begroet.

Het liefdestooneeltje tusschen beiden eindigt in een door Arrie aan Wulff gedaan verzoek, om de hand zijner dochter. Wulff heeft echter het oog op den rijken visscher Free Kerdee en wil van een vereeniging van Kerlien met zijn knecht, Arrie, niets hooren. Hij geeft echter toe als Kerdee in gulheid en uit liefde voor Kerlien, Arrie een schuit ter leen wil geven, daar hij wel merkt, dat Kerlien meer van Arrie houdt dan van hem. De jongelui zijn dankbaar en gelukkig en het huwelijk wordt

bepaald op het volgend jaar bij gelegenheid van het zegenen van de zee.

JAN BLOCKX.